Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES
[*ELEANOR SHARPSTON*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 13. septembrī[1]

Lieta C-225/17 P

***Islamic Republic of Iran Shipping Lines*,**
***Hafize Darya Shipping Lines (HDSL)*,**
***Khazar Sea Shipping Lines Co.*,**
***IRISL Europe GmbH*,**
***IRISL Marine Services and Engineering Co.*,**
***Irano Misr Shipping Co.*,**
***Safiran Payam Darya Shipping Lines*,**
***Shipping Computer Services Co.*,**
***Soroush Sarzamin Asatir Ship Management*,**
***South Way Shipping Agency Co. Ltd*,**
Valfajr 8th Shipping Line Co.
pret

Eiropas Savienības Padomi

Apelācija – Ierobežojoši pasākumi pret Irānu – Kritēriji iekļaušanai to personu un vienību sarakstā, kurām piemēroti līdzekļu iesaldēšanas pasākumi – Iebilde par prettiesiskumu – Pieņemamība – Kopīgais visaptverošais rīcības plāns – Ietekme uz interesi iesniegt apelācijas sūdzību – Juridiskais pamats – Tiesiskā paļāvība – Tiesiskā noteiktība – *Ne bis in idem* – *Res judicata* – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību – Pilnvaru nepareiza izmantošana – Tiesības uz aizstāvību – Samērīgums – Pamattiesības – Acīmredzama kļūda vērtējumā

1. Irānas Islāma Republika (turpmāk tekstā – "Irāna") ir iesaistījusies ar kodolieroču izplatīšanas darbībām un kodolieroču piegādes sistēmu saistītā programmā (turpmāk tekstā – "kodolieroču izplatīšanas programma"). Apvienoto Nāciju Organizācija un Eiropas Savienība dažādos veidos ir mēģinājusi stāties pretim draudiem, ko šāda programma ir radījusi un turpina radīt.

1 Oriģinālvaloda – angļu.

2. Ar šo apelācijas sūdzību tās iesniedzēji [2] lūdz atcelt Vispārējās tiesas 2017. gada 17. februāra spriedumu *Islamic Republic of Iran Shipping Lines* u.c./Padome [3] tiktāl, ciktāl šī tiesa kā nepamatotas ir noraidījusi, pirmkārt, viņu prasības atbilstoši LESD 263. pantam atcelt divus tiesību aktus, saskaņā ar kuriem viņu vārdi ir iekļauti to personu un vienību sarakstā, kuru līdzekļus bija paredzēts iesaldēt pret Irānu noteikto ierobežojošo pasākumu kontekstā [4], un, otrkārt, šo vienību saskaņā ar LESD 277. pantu izvirzītās iebildes par divu tiesību aktu, ar kuriem noteikti vispārīgie kritēriji personu ietveršanai šajos sarakstos, prettiesiskumu [5].

3. Apelācijas sūdzības iesniedzēju prasījumi rada būtiskus institucionāla un konstitucionāla rakstura jautājumus. Proti, cik liela ir Eiropas Savienības Padomes rīcības brīvība saistībā ar ierobežojošiem pasākumiem pret personām un vienībām, kad tā pēc tam, kad tās sākotnēji prettiesiski pieņemtie tiesību akti ir tikuši atcelti, nolemj precizēt kritērijus šo pasākumu piemērošanai vai piemērot šos pasākumus tai pašai vienībai? Kādā mērā ar Savienības tiesību vispārējiem principiem un Pamattiesību hartu šī rīcības brīvība ir ierobežota?

Starptautiskās tiesības

Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes rezolūcijas

4. Kodolieroču izplatīšana nenoliedzami ir viens no lielākajiem draudiem starptautiskajam mieram un drošībai 21. gadsimtā. Šķiet, ka Irāna kopš šīs tūkstošgades sākuma ir centusies attīstīt kodolieroču izplatīšanas programmu, pārkāpjot starptautiskās saistības, jo sevišķi 1968. gada Kodolieroču neizplatīšanas līgumu.

5. 2006. gada 23. decembrī Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padome (turpmāk tekstā – "Drošības padome") pieņēma Rezolūciju 1737 (2006), kurā tā pauda nopietnas bažas par Irānas izstrādāto kodolieroču izplatīšanas programmu un centās izdarīt uz šo valsti spiedienu nolūkā "ierobežot" šo programmu un "apturēt" dažas šīs programmas daļas, lai saglabātu starptautisko mieru un drošību [6].

6. Šajā nolūkā Drošības padome minētās rezolūcijas 12. punktā noteica, ka visas valstis iesaldēs naudas līdzekļus, citus finanšu aktīvus un saimnieciskos resursus, kuri pieder vai kurus kontrolē personas vai vienības, kas ir norādītas kā tādas, kuras piedalās, ir tieši saistītas vai sniedz atbalstu Irānas izplatīšanas programmai. Līdzekļu iesaldēšana ir piemērojama arī tādām personām vai vienībām, kuras darbojas to vārdā vai pēc to norādījumiem, vai struktūrām, kas ir to īpašumā vai kontrolē, tostarp nelikumīgi.

2 Apelācijas sūdzības iesniedzēji ir *Islamic Republic of Iran Shipping Lines* (turpmāk tekstā – "*IRISL*"), kā arī desmit citas vienības (turpmāk tekstā – "10 sabiedrības"). Izņemot *IRISL Europe GmbH*, kas ir Vācijā reģistrēta sabiedrība, tās ir Irānā reģistrētas sabiedrības. Visas šīs sabiedrības darbojas kuģniecības jomā. Sabiedrību nosaukumi ir norādīti šo secinājumu ievadlapā, tādēļ es tos šeit neminēšu. Turpmāk *IRISL* un 10 sabiedrības kopā es saukšu par apelācijas sūdzības iesniedzējiem.

3 Spriedums, 2017. gada 17. februāris, T-14/14 un T-87/14, EU:T:2017:102 (turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums").

4 Padomes Lēmums 2013/685/KĀDP (2013. gada 26. novembris), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (OV 2013, L 316, 46. lpp.), un Padomes Īstenošanas regula (ES) Nr. 1203/2013 (2013. gada 26. novembris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 267/2012 par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu (OV 2013, L 316, 1. lpp.). Turpmāk šos tiesību aktus kopā es saukšu par "2013. gada atjaunoto sarakstu".

5 Padomes Lēmums 2013/497/KĀDP (2013. gada 10. oktobris), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (OV 2013, L 272, 46. lpp.), un Padomes Regula (ES) Nr. 971/2013 (2013. gada 10. oktobris), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 267/2012 par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu (OV 2013, L 272, 1. lpp.). Turpmāk šos tiesību aktus kopā es saukšu par "2013. gada kritērijiem".

6 Skat. astoto apsvērumu un 2. punktu. Īsam ieskatam starptautiskajās tiesībās, kas tiek piemērotas kodolieroču izplatīšanas kontekstā, skat. spriedumu, 2013. gada 28. novembris, Padome/*Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:776 (turpmāk tekstā – "*Kala Naft*"), 2. un nākamie punkti).

7. 2007. gada 24. martā Drošības padome pieņēma Rezolūciju 1747 (2007). Šīs rezolūcijas 5. punktā ir noteikts, ka "Irānai ir aizliegts tieši vai netieši no tās teritorijas gan ar tās pilsoņu starpniecību, gan arī, izmantojot kuģus, kuri kuģo ar tās karogu, vai arī lidaparātus, piegādāt, pārdot vai nodot jebkurus ieročus un ar tiem saistītos materiālus un ka visām valstīm ir jāaizliedz to valstspiederīgajiem iegādāties no Irānas šīs preces, izmantojot kuģus, kuri kuģo ar to karogiem, vai arī lidaparātus, neraugoties uz to, vai šo preču izcelsme ir Irānas teritorija" (turpmāk tekstā – "ieroču embargo").

8. 2008. gada 3. martā Drošības padome pieņēma Rezolūciju 1803 (2008). Rezolūcijas 11. punktā visas valstis tiek aicinātas "pārbaudīt kravas, kas tiek sūtītas no Irānas vai uz Irānu ar *Iran Air Cargo* un [*IRISL*] īpašumā esošajiem vai ekspluatētajiem lidaparātiem un kuģiem [..], ja pastāv pamatoti iemesli uzskatīt, ka ar lidaparātu vai kuģi tiek pārvadātas preces, kas aizliegtas saskaņā ar šo rezolūciju, Rezolūciju 1737 (2006) vai Rezolūciju 1747 (2007)".

9. Ar 2010. gada 9. jūnija Rezolūciju 1929 (2010) Drošības padome ieviesa virkni papildu pasākumu saistībā ar *IRISL*. Proti, ar šīs rezolūcijas 14.–22. punktu Rezolūcijā 1737 (2006) noteikto līdzekļu iesaldēšanas pasākumu piemērošana tika attiecināta arī uz "[*IRISL*] vienībām saskaņā ar III pielikumā norādīto un kuras darbojas to vārdā vai pēc to norādījumiem, vai struktūrām, kas ir to īpašumā vai kontrolē, tostarp nelikumīgi, vai par kurām [Apvienoto Nāciju Organizācijas Sankciju] komiteja ir atzinusi, ka tās ir palīdzējušas šīm vienībām izvairīties no [ANO] rezolūcijās paredzētajām sankcijām vai ir sniegušas atbalstu šo rezolūciju noteikumu pārkāpšanā" [7].

10. Pret apelācijas sūdzības iesniedzējiem netika piemērots neviens no Drošības padomes pieņemtajiem līdzekļu iesaldēšanas pasākumiem.

11. 2015. gada 14. jūlijā starptautiskās sabiedrības pārstāvji panāca vienošanos ar Irānu par ilgtermiņa risinājumu tās kodolieroču izplatīšanas programmai (turpmāk tekstā – "Kopīgais visaptverošais rīcības plāns" jeb "KVRP"). Vienā no KVRP daļām bija paredzēts atbrīvojums no Irānai piemērotajām starptautiskajām sankcijām. 2015. gada 20. jūlijā Drošības padome ar Rezolūciju 2231 (2015) pieņēma KVRP.

12. Visas ANO Drošības padomes rezolūcijas Eiropas Savienībā ir ieviestas ar sekundārajiem tiesību aktiem.

Savienības tiesības

13. 2010. gada 17. jūnijā, lai izpildītu Rezolūciju 1929 (2010), Eiropadome pieņēma "Deklarāciju par Irānu" [8]. Ar 4. punktu Padome tika aicināta noteikt pasākumus šajā rezolūcijā paredzēto pasākumu īstenošanai, kā arī *pavadošos pasākumus*, lai palīdzētu atrisināt visus neatrisinātos jautājumus saistībā ar Irānas kodolieroču izplatīšanas programmu sarunu ceļā. Šiem pasākumiem bija jābūt vērstiem uz vairākām Irānas ekonomikas galvenajām nozarēm, tostarp "Irānas *transporta nozari*, jo sevišķi [*IRISL*] un tās meitasuzņēmumiem" [9].

7 Drošības padome vienlaikus pilnvaroja visas valstis konfiscēt un iznīcināt priekšmetus, kas ir aizliegti saskaņā ar tās iepriekšējām rezolūcijām; aizliedza bunkurēšanas pakalpojumu sniegšanu Irānai piederošiem vai tās nolīgtiem kuģiem; pieprasīja valstīm paziņot jebkuru pieejamo informāciju par *IRISL* pārvedumiem vai darbībām, kas var tikt īstenotas nolūkā izvairīties no rezolūcijām, kā arī noteica, ka valstīm saviem valstspiederīgajiem ir jāpieprasa ievērot piesardzību, iesaistoties uzņēmējdarbības attiecībās ar *IRISL* un jebkuru ar to saistīto vienību.

8 II pielikums šajā datumā pieņemtajiem Eiropadomes secinājumiem (dokumenta numurs EUCO 3/10).

9 Mans izcēlums.

Apelācijas sūdzības iesniedzēju iekļaušana sarakstā 2010. gadā

14. Ar 2010. gada 26. jūlija Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu un atceļ Kopējo nostāju 2007/140/KĀDP (OV 2010, L 195, 39. lpp.), Padome, pildot šo deklarāciju, noteica papildu ierobežojošus pasākumus. 20. panta 1. punkta b) apakšpunktā bija noteikts pienākums iesaldēt tādu vienību līdzekļus, kuras ir "tieši saistītas ar atbalsta sniegšanu Irānas aizdomīgu kodoldarbību [programmā]", "kuras ir palīdzējušas norādītajām personām vai struktūrām izvairīties vai pārkāpt [Drošības padomes Rezolūcijas] [..] 1737 (2006), [..] 1747 (2007), [..] 1803 (2008) un [..] 1929 (2010)", kā arī vienībām, kuras ir "*IRISL* [..] struktūras un struktūras, kuras ir to īpašumā, kontrolē vai kuras darbojas to vārdā", kā uzskaitīts II pielikumā. Apelācijas sūdzības iesniedzēju vārdi tādējādi tika iekļauti sarakstā II pielikumā.

15. *IRISL* Lēmuma 2010/413 II pielikumā tika iekļauts, pamatojoties uz to, ka "*IRISL* ir bijis iesaistīts ar militārām vajadzībām saistītu kravu pārvadāšanā, tostarp aizliegtu kravu pārvadāšanā no Irānas. Trīs šādi gadījumi ir saistīti ar nepārprotamiem pārkāpumiem, par ko tika ziņots ANO Drošības padomes Irānas sankciju komitejai. *IRISL* saistība ar ieroču izplatīšanu bija tik skaidra, ka [Drošības padome] ar [Drošības padomes Rezolūcijām] 1803 un 1929 aicināja valstis pārbaudīt *IRISL* kuģus, ja pastāv pamatots iemesls uzskatīt, ka tie pārvadā aizliegtas preces". Pārējie apelācijas sūdzības iesniedzēji sarakstā tika iekļauti, pamatojoties uz to, ka tie ir *IRISL* īpašumā vai kontrolē vai arī darbojas tā vārdā.

16. Tajā pašā dienā nolūkā piešķirt šim lēmumam *erga omnes* spēku Padome pieņēma Īstenošanas regulu (ES) Nr. 668/2010 (2010. gada 26. jūlijs), ar ko īsteno 7. panta 2. punktu Regulā (EK) Nr. 423/2007 (OV 2010, L 195, 25. lpp.), saskaņā ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzēju vārdi tika iekļauti Padomes Regulas (EK) Nr. 423/2007 (2007. gada 19. aprīlis) par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu (OV 2007, L 103, 1. lpp.) V pielikumā ietvertajā sarakstā (turpmāk tekstā – "2010. gada saraksts"). Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzēju līdzekļi, sākot no 2010. gada 26. jūlija, tika iesaldēti. Padomes norādītais pamatojums iekļaušanai sarakstā būtībā bija tāds pats kā pamatojums apelācijas sūdzības iesniedzēju iekļaušanai Lēmuma 2010/413 II pielikumā norādītajā sarakstā.

Pirmā tiesvedība Vispārējā tiesā

17. Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējā tiesā tika iesniegts 2010. gada 8. oktobrī, apelācijas sūdzības iesniedzēji [10] cēla prasību atcelt viņu vārdu iekļaušanu Lēmuma 2010/413 II pielikumā un Regulas Nr. 423/2007 V pielikumā.

18. Ar 2013. gada 16. septembra spriedumu *Islamic Republic of Iran Shipping Lines* u.c./Padome [11] Vispārējā tiesa atcēla Padomes Lēmuma 2010/413 II pielikumu un ar to saistītos pasākumus tiktāl, ciktāl tie attiecas uz prasītājiem šajā lietā, pamatojoties uz trīs galvenajiem apsvērumiem. Pirmkārt, Vispārējā tiesa norādīja, ka Padome nav juridiski pietiekami pamatojusi savu apgalvojumu, ka *IRISL* pārmestā rīcība *ir palīdzēj[usi] sarakstā iekļautai personai, vienībai vai struktūrai pārkāpt* attiecīgos Savienības tiesību aktu un Drošības padomes rezolūciju *noteikumus*, kas minēti Lēmuma 2010/413 20. panta 1. punkta b) apakšpunktā. Otrkārt, Padome nav pierādījusi, ka, trīs reizes transportējot militāro aprīkojumu pretrunā Rezolūcijas 1747 (2007) 5. punktā paredzētajam aizliegumam, *IRISL* ir *sniedzis atbalstu* kodolieroču izplatīšanā atbilstoši Lēmuma 2010/413 20. panta 1. punkta b) apakšpunktam un Regulas Nr. 423/2007 7. panta 2. punktam. Treškārt, arī tādā gadījumā, ja citi prasītāji, izņemot *IRISL*, patiešām ir bijuši *IRISL* īpašumā vai kontrolē vai ir darbojušies tā vārdā, tas nepamatoja ierobežojošo pasākumu noteikšanu un atstāšanu spēkā, jo *IRISL* nav pienācīgi identificēts kā tāds, kas sniedz atbalstu kodolieroču izplatīšanai.

10 Viņi to darīja kopā ar sešiem citiem prasītājiem, kuri nav konkrētās lietas dalībnieki un kuru nosaukumus es tādēļ neminēšu.

11 Spriedums lietā T-489/10, EU:T:2013:453 (turpmāk tekstā – "Vispārējās tiesas 2013. gada spriedums").

19. Vispārējā tiesa atceltos pasākumus saglabāja spēkā līdz apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņa beigām, proti, līdz 2013. gada 26. novembrim.

2013. gadā veiktie grozījumi iekļaušanas kritērijos

20. Ar Padomes Lēmumu 2013/497/KĀDP (2013. gada 10. oktobris), ar kuru groza Lēmumu 2010/413[..] (OV 2013, L 272, 46. lpp.), Padome paplašināja *ratione personae* piemērošanas jomu Lēmuma 2010/413 20. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētajiem līdzekļu iesaldēšanas pasākumiem, nosakot jaunus kritērijus. Šie kritēriji paplašināja piemērošanas jomu, ietverot "personas un vienības, kuras ir izvairījušās vai pārkāpušas [Drošības padomes Rezolūciju] 1737 (2006), [..] 1747 (2007), [..] 1803 (2008) un [..] 1929 (2010) noteikumus vai šā lēmuma noteikumus", un "personas un vienības, kas sniedz apdrošināšanas vai citus būtiskus pakalpojumus [..] *IRISL* vai vienībām, kas ir [tā] īpašumā vai kontrolē vai darbojas [tā] vārdā".

21. Lai nodrošinātu, ka šīs izmaiņas stājas spēkā, Padome ar Regulu (ES) Nr. 971/2013 (2013. gada 10. oktobris), ar ko groza Regulu [..] Nr. 267/2012 (OV 2013, L 272, 1. lpp.)[12], grozīja Regulas Nr. 267/2012 23. panta 2. punkta b) un e) apakšpunktu. Saskaņā ar šiem grozījumiem bija paredzēts, ka IX pielikumā tiek iekļautas tādas personas, vienības vai struktūras, kā arī tiek iesaldēti tādu personu, vienību vai struktūru līdzekļi, kuras apzinātas kā tādas, kas:

"b) būdamas fiziskas vai juridiskas personas, vienības vai struktūras, ir apgājušas vai pārkāpušas, vai palīdzējušas sarakstā iekļautai personai, vienībai vai struktūrai apiet vai pārkāpt šīs regulas noteikumus, Padomes Lēmumu [2010/413] vai [Drošības padomes Rezolūcijas] 1737 (2006), [..] 1747 (2007), [..] 1803 (2008) un [..] 1929 (2010);

[..]

e) ir juridiska persona, vienība vai struktūra, kas pieder [*IRISL*] vai atrodas tā kontrolē, vai arī fiziska vai juridiska persona, vienība vai struktūra, kas rīkojas to vārdā, vai fiziska vai juridiska persona, vienība vai struktūra, kas sniedz apdrošināšanas pakalpojumus vai citus būtiskus pakalpojumus *IRISL* vai vienībām, kuras ir tā īpašumā vai kontrolē vai rīkojas tā vārdā".

Apelācijas sūdzības iesniedzēju atkārtota iekļaušana sarakstā 2013. gadā

22. Ar 2013. gada 22. oktobra vēstuli Padome *IRISL* ir norādījusi, ka Padome uzskata, ka *IRISL* ir piedalījies ar Irānas izcelsmes ieročiem saistītu preču pārvadāšanā, pārkāpjot Drošības padomes Rezolūcijas 1747 (2007) 5. punktu, un ka līdz ar to ir izpildīts Lēmuma 2010/413 20. panta 1. punkta b) apakšpunktā un Regulas Nr. 267/2012 23. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētais kritērijs attiecībā uz personām un vienībām, kuras ir pārkāpušas noteiktas Drošības padomes rezolūcijas vai izvairījušās no to ievērošanas ("rezolūciju pārkāpšanas kritērijs"). *IRISL* tika paziņots Padomes nolūks no jauna iekļaut tā vārdu to personu un vienību sarakstā, kurām piemēro ierobežojošus pasākumus un kuri ir ietverti Lēmuma 2010/413 II pielikumā un Regulas Nr. 267/2012 IX pielikumā (turpmāk tekstā – "apstrīdētie saraksti").

12 Ar Padomes Regulu (ES) Nr. 267/2012 (2012. gada 23. marts) par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu (OV 2012, L 88, 1. lpp.) tika aizstāta Padomes Regula (ES) Nr. 961/2010 (2010. gada 25. oktobris), ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (OV 2010, L 281, 1. lpp.), ar ko savukārt tika aizstāta Regula Nr. 423/2007.

23. Ar 2013. gada 22. un 30. oktobra vēstulēm Padome katru no 10 sabiedrībām informēja, ka dažādu iemeslu dēļ tā uzskata, ka arī tās atbilst Lēmuma 2010/413 20. panta 1. punkta b) apakšpunktā un Regulas Nr. 267/2012 23. panta 2. punkta e) apakšpunktā noteiktajiem kritērijiem (turpmāk tekstā – "ar *IRISL* saistītais kritērijs"). Padome informēja šīs 10 sabiedrības, ka tā plāno atkārtoti iekļaut viņu vārdus strīdīgajos sarakstos.

24. Ar Padomes Lēmumu 2013/685/KĀDP (2013. gada 26. novembris), ar kuru groza Lēmumu 2010/413 (OV 2013, L 316, 46. lpp.), apelācijas sūdzības iesniedzēju vārdi tika atkārtoti iekļauti Lēmuma 2010/413 II pielikuma sarakstā.

25. Līdz ar to ar Padomes Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1203/2013 (2013. gada 26. novembris), ar kuru īsteno Regulu [..] Nr. 267/2012 (OV 2013, L 316, 1. lpp.), apelācijas sūdzības iesniedzēju vārdi tika no jauna iekļauti Regulas Nr. 267/2012 IX pielikumā ietvertajā sarakstā.

26. *IRISL* atkārtota iekļaušana sarakstā 2013. gadā tika veikta, pamatojoties uz šādiem apsvērumiem: " *IRISL* ir bijis iesaistīts ar ieročiem saistītu materiālu nosūtīšanā no Irānas, pārkāpjot [Drošības padomes] Rezolūciju 1747 (2007). Par trīs nepārprotamiem pārkāpumiem 2009. gadā tika ziņots ANO Drošības padomes Irānas sankciju komitejai".

27. 10 sabiedrību vārdu iekļaušanai strīdīgajos sarakstos bija norādīts šāds pamatojums:

– *Hafize Darya Shipping Co*., *Safiran Payam Darya Shipping Co*. un *Hoopad Darya Shipping Agency* sarakstā tiek iekļautas, pamatojoties uz to, ka tās "rīkojas *IRISL* vārdā";

– *Khazar Sea Shipping Lines Co*., *IRISL Europe* un *Valfajr Shipping Line Co*. sarakstā tiek iekļautas, pamatojoties uz to, ka tās "pieder *IRISL*";

– *Qeshm Marine Services & Engineering Co*. un *Marine Information Technology Development Co*. sarakstā tiek iekļautas, pamatojoties uz to, ka tās "kontrolē *IRISL*";

– *Irano Misr Shipping Co*. sarakstā tiek iekļauta, pamatojoties uz to, ka tā "sniedz būtiskus pakalpojumus *IRISL*", un

– *Rahbaran Omid Darya Ship Management Co*. sarakstā tiek iekļauta, pamatojoties uz to, ka tā gan "rīkojas *IRISL* vārdā", gan "sniedz tam būtiskus pakalpojumus".

Otrā tiesvedība Vispārējā tiesā

28. Ar prasības pieteikumiem, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegti 2014. gada 6. janvārī un 7. februārī, apelācijas sūdzības iesniedzēji cēla prasības par tiesību aktu atcelšanu attiecībā uz aktiem, ar ko tika veikta šī atkārtotā iekļaušana (apvienotās lietas T-14/14 un T-87/14). Lietas dalībnieki piedalījās 2016. gada 12. jūlija tiesas sēdē.

29. Ar 2017. gada 17. februāra spriedumu Vispārējā tiesa kā nepamatotas noraidīja prasības par 2013. gada atjaunotā saraksta atcelšanu, kā arī iebildi par 2013. gada kritēriju prettiesiskumu un noteica apelācijas sūdzības iesniedzējiem pienākumu atlīdzināt tiesāšanās izdevumus [13].

13 Vispārējā tiesa kā nepieņemamus noraidīja arī prasījumus par 2013. gada kritēriju atcelšanu. Ar apelācijas sūdzību šis pārsūdzētā sprieduma aspekts nav pārsūdzēts.

Pasākumi KVRP ieviešanai

30. Tikmēr Padome nolūkā ieviest Rezolūciju 2231 (2015) 2015. gada 18. oktobrī noteica virkni pasākumu (turpmāk tekstā – "pasākumi KVRP ieviešanai", kuru kopējā iedarbība ir tāda, ka tie *aptur* saskaņā ar grozījumiem Lēmuma 2010/413 VI pielikumā (agrāk – II pielikumā) norādītajām personām un vienībām piemērojamos ierobežojošos pasākumus un attiecīgi *dzēš* viņu vārdus no to personu un vienību saraksta, uz kurām attiecināti ierobežojošie pasākumi un kuri minēti Regulas Nr. 267/2012 IX pielikumā [14]. Šie pasākumi saskaņā ar Padomes Lēmumu (KĀDP) 2016/37 (2016. gada 16. janvāris) par datumu, no kura piemēro Lēmumu [..] 2015/1863 (OV 2016, L 11 I, 1. lpp.), stājās spēkā tajā pašā datumā.

Par apelācijas sūdzību

31. 2017. gada 27. aprīlī iesniegtajā apelācijas sūdzībā apelācijas sūdzības iesniedzēji pieprasa Eiropas Savienības Tiesai atcelt pārsūdzēto spriedumu, saskaņā ar LESD 263. panta ceturto daļu atcelt 2013. gada atjaunoto sarakstu, saskaņā ar LESD 277. pantu paziņot, ka 2013. gada kritēriji viņu lietā nav piemērojami, kā arī noteikt Padomei pienākumu atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

32. Apelācijas sūdzības pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzēji ir izvirzījuši deviņus pamatus. Izskatīšu tos pēc kārtas. Tomēr vispirms es izskatīšu jautājumu, kurš ir jāatrisina primāri.

Par apelācijas sūdzības pieņemamību

Par Padomes izvirzīto iebildi par nepieņemamību

33. Padome būtībā apgalvo, ka, ņemot vērā, ka lietā aplūkotie ierobežojošie pasākumi ir apturēti un to personu sarakstu, uz kurām šie pasākumi tika attiecināti, Padome ir anulējusi, lai ieviestu KVRP [15], apelācijas sūdzības iesniedzējiem nav tādu tiesisko interešu, kuru aizsardzībai būtu jāiesniedz apelācijas sūdzība. Attiecīgi apelācijas sūdzība nav pieņemama.

34. Šie argumenti mani nepārliecina.

35. Nav strīda par to, ka Savienības līmenī KVRP rezultātā tika panākta apņemšanās "atcelt visas [..] sankcijas" [16] un "visus [..] ekonomiskos un finanšu ierobežojošos pasākumus" [17], kā arī apņemšanās, ka būtu "jāizbeidz visu [..] ar kodolmateriāliem saistītu ekonomisko un finansiālo sankciju īstenošana" [18]. Padomes noteiktie pasākumi KVRP ieviešanai *apturēja* Lēmuma 2010/413/KĀDP VI pielikumā (agrāk – II pielikumā) norādītajām personām un vienībām noteiktos ierobežojošos pasākumus un *dzēsa* šo personu un vienību vārdus no personu un vienību saraksta, uz kurām attiecināti ierobežojošie pasākumi un kuri minēti Regulas (ES) Nr. 267/2012 IX pielikumā.

14 Skat. Padomes Regulu (ES) 2015/1861 (2015. gada 18. oktobris), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 267/2012 par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu (OV 2015, L 274, 1. lpp.), Padomes Īstenošanas regulas (ES) 2015/1862 [(2015. gada 18. oktobris)], ar ko īsteno Regulu (ES) Nr. 267/2012 par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu (OV 2015, L 274, 161. lpp.), Pielikuma II sadaļas 105., 125., 128., 129., 142., 155., 239., 251., 264., 265. un 290. punktu un Padomes Lēmuma (KĀDP) 2015/1863 (2015. gada 18. oktobris), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu (OV 2015, L 274, 174. lpp.), 1. panta 16. punktu.

15 Skat. iepriekš šo secinājumu 11. un 30. punktu.

16 Lēmuma 2015/1863 9. apsvērums.

17 Regulas 2015/1861 5. un 6. apsvērums.

18 Lēmuma 2015/1863 14. apsvērums.

36. Tāpat ir skaidrs, ka gadījumā, ja Padome nākotnē izlemtu atcelt šo apturēšanu un apelācijas sūdzības iesniedzējus iekļaut sarakstā atkārtoti, lai atkārtoti piemērotu šos (vai līdzīgus) pasākumus, tai atkal būtu attiecīgi jāgroza tiesību akti. Apelācijas sūdzības iesniedzējiem tad neapšaubāmi būtu tiesības vērsties ar prasību tiesā, lai apstrīdētu šos tiesību aktus, gluži tāpat, kā viņi to ir darījuši un dara šajā lietā.

37. Pasākumi KVRP ieviešanai stājās spēkā no 2016. gada 16. janvāra, proti, *ex nunc*. Attiecīgi tie no tiesību sistēmas neizslēdza sekas, kuras radīja 2013. gada kritēriji un 2013. gada atjaunotais saraksts laika periodā no to attiecīgajiem spēkā stāšanās datumiem līdz 2016. gada 15. janvārim. Pasākumu KVRP ieviešanai apturošais efekts tādējādi nevar tikt pielīdzināts Tiesas vai Vispārējās tiesas atceļošam spriedumam vai jebkādam paziņojumam par spēkā neesamību, kas stājas spēkā *ex tunc*.

38. Manos nesen sniegtajos secinājumos lietā *Gul Ahmed Textile Mills*/Padome [19] es detalizēti aplūkoju jautājumu par intereses celt prasību saglabāšanos. Es izvirzīju argumentus pret *pārmērīgu prasību* noteikšanu attiecībā uz šīs intereses pierādīšanu un secināju, ka jautājumam par interesi celt prasību ir konstitucionāla nozīme un tas ir jāaplūko plašākā kontekstā, ņemot vērā pamattiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kas noteiktas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā [20]. Šie secinājumi ir pārņemami šīs lietas kontekstā [21].

39. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru arī gadījumā, ja apstrīdētajam aktam vairs nav nekādas ietekmes nākotnē, prasītājs saglabā interesi, ja šā akta atcelšana prasītājam var dot labvēlīgu iznākumu [22].

40. Pretēji situācijai lietā *Bank Mellat*/Padome [23], šajā lietā aplūkotie līdzekļu iesaldēšanas pasākumi laika posmā līdz šo pasākumu apturēšanai vai atsaukšanai varēja ietekmēt ne tikai apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesisko, bet arī faktisko situāciju. Tādējādi atcelšana, ko ir pieprasījuši apelācijas sūdzības iesniedzēji, varētu viņiem sniegt faktiskas vai juridiskas priekšrocības.

41. Apelācijas sūdzības iesniedzēji ir norādījuši divus pamatus savu interešu pamatošanai. Proti, interese atjaunot savu reputāciju un interese celt prasību par zaudējumu atlīdzību. Aplūkošu šīs intereses pēc kārtas.

42. *Pirmkārt*, Tiesa ir atzinusi, ka prasītājam, kurš lūdz atcelt regulu, ar kuru noteikti ierobežojoši pasākumi, varētu būt vismaz nemantiska interese turpināt tiesvedību, pamatojoties uz to, ka regulas potenciāla atcelšana varētu mazināt, ja ne pilnībā novērst reputācijai nodarīto kaitējumu [24].

19 C-100/17 P, EU:C:2018:214, 25.–49. punkts.

20 OV 2010, C 83, 389. lpp. (turpmāk tekstā – "Harta"). Skat. manu secinājumu 42. un 45. punktu.

21 Kritēriji tam, lai novērtētu, vai tiesvedības ierosināšanas brīdī pastāv interese *celt prasību*, kas ir prasības pieņemamības nosacījums, nedrīkst atšķirties no pārbaudes par to, vai pastāv interese *turpināt tiesvedību*. Šajā ziņā es piekrītu ģenerāladvokāta P. Mengoci [*P. Mengozzi*] viedoklim, kas pausts viņa secinājumos lietā *Bank Mellat*/Padome (C-430/16 P, EU:C:2018:345, 28. punkts).

22 Šādā gadījumā Tiesai prasītāja interese celt prasību ir jāizvērtē konkrēto apstākļu kontekstā, jo sevišķi ņemot vērā apgalvotā prettiesiskuma sekas un iespējami nodarītā kaitējuma būtību. Skat. spriedumu, 2015. gada 23. decembris, Parlaments/Padome (C-595/14, EU:C:2015:847, 18. punkts un tajā minētā judikatūra).

23 Pēc *individuālo* līdzekļu iesaldēšanas pasākumu atcelšanas šajā lietā prasītājs apstrīdēja finanšu iestādēm *vispārēji piemērojamos* pasākumus. Ģenerāladvokāts P. Mengoci norādīja, ka abi pasākumu veidi uz prasītājiem tika attiecināti vienlaicīgi un ka pirmajiem (individuālajiem pasākumiem) bija tālejošākas sekas uz viņu stāvokli. Attiecīgi viņš secināja, ka prasītājiem nebija interešu atcelt mazāk stingros vispārējos pasākumus, kuri praksē viņu stāvokli neietekmēja. Savā 2018. gada 6. septembra spriedumā (EU:C:2018:668) Tiesa piekrita šim vērtējumam: skat 61. un 62.punktu.

24 Skat. pēc analoģijas spriedumu, 2013. gada 28. maijs, *Abdulrahim*/Padome un Komisija (C-239/12 P, EU:C:2013:331, 70.–72. punkts).

43. Atšķirībā no lietas *Bank Mellat*/Padome [25] šajā lietā aplūkotie pasākumi ir individuāli, nevis sektorāli. Tie ticami var tikt uzskatīti par tādiem, kas apelācijas sūdzības iesniedzējiem ceļ neslavu tādā ziņā, ka tie norāda uz *saikni*, ko starptautiskā sabiedrība saredz starp šīm dažādajām faktiskajām situācijām un Irānas kodolieroču izplatīšanas programmu. Turklāt, iesaldējot daļu no apelācijas sūdzības iesniedzēju aktīviem, lietā aplūkojamie pasākumi, visticamāk, ir ietekmējuši arī viņu likviditāti un tādējādi arī viņu spējas izpildīt iepriekš uzņemtās līgumsaistības.

44. *Otrkārt*, no pastāvīgās judikatūras izriet, ka prasītājs var saglabāt interesi lūgt atcelt tiesību aktu, kas to nelabvēlīgi ietekmē, ciktāl konstatējums par prettiesiskumu varētu būt pamats turpmākai prasībai attiecībā uz tāda materiāla vai morāla kaitējuma atlīdzību, ko tam radījis apstrīdētais akts [26].

45. Tādējādi es nevaru piekrist Padomes argumentam, ka, ņemot vērā, ka ar pārsūdzēto spriedumu pirmajā instancē ir noraidītas apelācijas sūdzības iesniedzēju prasības, viņi nevar pierādīt, ka Padome ir pietiekami būtiski pārkāpusi tiesību normas, ar kurām ir piešķirtas tiesības privātpersonām [27].

46. Šis spriedums nav galīgs, jo tas šobrīd tiek izskatīts apelācijas kārtībā. Pirms Tiesas sprieduma par iesniegto apelācijas sūdzību pieņemšanas uz pārsūdzētā sprieduma pamata nevar tikt izdarīti un pārnesti nekādi secinājumi par būtisku tiesību normu pārkāpumu vai šāda pārkāpuma neesamību.

47. Tā kā starp 2013. gada kritērijiem un 2013. gada atjaunoto sarakstu pastāv cieša juridiska saistība [28], manis veiktā analīze ir attiecināma uz abiem apelācijas sūdzībā norādītajiem pamatiem. Es nevaru atrast saprātīgu pamatojumu, kādēļ interese celt prasību pret vispārēji piemērojamu sarakstā iekļaušanas kritēriju būtu jāvērtē citādi nekā interese pārsūdzēt individuālus līdzekļu iesaldēšanas pasākumus.

48. Es secinu, ka pasākumi KVRP ieviešanai, kuri stājās spēkā 2016. gada 16. janvārī, nemazina nedz apelācijas sūdzības iesniedzēju intereses turpināt tiesvedību Vispārējā tiesā līdz pārsūdzētā sprieduma datumam saglabāšanos [29], nedz interesi ierosināt apelācijas tiesvedību.

Par Komisijas izvirzīto iebildi par nepieņemamību

49. Komisija norāda, ka apelācijas sūdzība nav pieņemama, jo tajā lielā mērā ir atkārtoti tie paši tiesiskie pamati un argumenti, kurus apelācijas sūdzības iesniedzēji Vispārējai tiesai bija norādījuši jau iepriekš. Tādējādi šī sūdzība varot tikt gluži vienkārši pielīdzināta prasībai par prasības pieteikuma atkārtotu caurlūkošanu.

50. Tiesa ir atkārtoti norādījusi, ka apelācijas sūdzībā ir precīzi jānorāda tās apstrīdētās sprieduma daļas, kuru atcelšana tiek lūgta, kā arī juridiskie argumenti, kas konkrēti izvirzīti šā lūguma atbalstam, un gadījumā, ja tas netiek ievērots, šī apelācijas sūdzība vai pamats netiek pieņemti. Apelācijas sūdzība, kurā nav ietverti argumenti konkrēti tā tiesību pārkāpuma identificēšanai, kas ir pamats pārsūdzētā sprieduma atzīšanai par spēkā neesošu, neatbilst minētajai prasībai. Tādēļ tikai abstrakta pamatu nosaukšana apelācijas sūdzībā neatbilst prasībām, kas noteiktas Tiesas statūtu 58. pantā un Tiesas Reglamenta 168. panta 1. punkta d) apakšpunktā [30].

25 Skat. spriedumu, 2018. gada 6. septembris, C-430/16 P, EU:C:2018:668, 54.–59. punkts.

26 Skat. spriedumu, 1998. gada 31. marts, Francija u.c./Komisija (C-68/94 un C-30/95, EU:C:1998:148, 74. punkts).

27 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 19. aprīlis, *Artegodan*/Komisija (C-221/10 P, EU:C:2012:216, 80. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī ģenerāladvokāta P. Mengoci secinājumus lietā *Bank Mellat*/Padome (C-430/16 P, EU:C:2018:345, 43. punkts).

28 Skat. spriedumu, 1986. gada 10. jūnijs, *Usinor*/Komisija (81/85 un 119/85, EU:C:1986:234, 13. punkts).

29 Vēlos uzsvērt, ka šajā laikā turpinājās tiesvedība Vispārējā tiesā. Pārsteidzoši, ka, lai arī pārsūdzētais spriedums stājās spēkā pēc šo pasākumu spēkā stāšanās, Vispārējā tiesa nav pieminējusi šos pasākumus vai to ietekmi uz apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesisko stāvokli un, it īpaši, uz viņu intereses turpināt tiesvedību saglabāšanos. Tomēr šis apstāklis pats par sevi pārsūdzēto spriedumu nepadara spēkā neesošu saistībā ar apelācijas sūdzības iesniedzēju interesēm, jo šis spriedums noteikti, lai arī netieši ir balstīts uz prezumpciju, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji pamatoja šādu interesi visā tiesvedības gaitā.

30 Skat. spriedumu, 2017. gada 16. februāris, *Brandconcern*/*EUIPO* un *Scooters India*, C-577/14 P, EU:C:2017:122, 37. punkts un tajā minētā judikatūra.

51. Zināmas apelācijas sūdzības daļas neiztur judikatūrā noteikto pārbaudi. Tomēr daži izvirzītie argumenti ir jāaplūko tuvāk, jo tie rada būtiskus jautājumus, kas var tikt tiesiski apstrīdēti. Tādējādi es neuzskatu, ka apelācijas sūdzība kā tāda nebūtu pieņemama.

Apelācijas sūdzības būtība

52. Apelācijas sūdzības iesniedzēji ir izvirzījuši divus iebildumus.

53. Pirmais iebildums ir saskaņā ar LESD 277. pantu apstrīdētā 2013. gada kritēriju spēkā esamība.

54. Lai pamatotu šo iebildumu, apelācijas sūdzības iesniedzēji ir norādījuši piecus pamatus. Tie ir saistīti ar apgalvojumiem par Vispārējās tiesas kļūdām tiesību piemērošanā – pirmkārt, juridiska pamata trūkumu, nosakot 2013. gada kritērijus; otrkārt, apgalvotiem *res judicata*, tiesiskās noteiktības, tiesiskās paļāvības aizsardzības un *ne bis in idem* principu pārkāpumiem, kā arī apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību aizskārumu; treškārt, pilnvaru nepareizu izmantošanu; ceturtkārt, iespējamu samērīguma principa pārkāpumu, un, piektkārt, apgalvotu apelācijas sūdzības iesniedzēju pamattiesību nesamērīgu aizskārumu.

55. Otrais iebildums ir saistīts ar apelācijas sūdzības iesniedzēju atbilstoši LESD 263. panta ceturtajai daļai tieši apstrīdētu 2013. gada atjaunoto sarakstu, kā rezultātā viņu vārdi tika pievienoti to vienību sarakstam, uz kurām attiecināmi individuāli līdzekļu iesaldēšanas pasākumi [31].

56. Lai pamatotu šo iebildumu, apelācijas sūdzības iesniedzēji ir norādījuši četrus pamatus. Tie ir saistīti ar apgalvojumiem par Vispārējās tiesas kļūdām tiesību piemērošanā – pirmkārt, acīmredzamām kļūdām vērtējumā, secinot, ka iekļaušanas 2013. gada sarakstā kritēriji ir izpildīti; otrkārt, apgalvotu apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesību uz aizstāvību aizskārumu procedūrā, kuras rezultātā viņi atkārtoti tika iekļauti sarakstā; treškārt, apgalvotiem *res judicata*, tiesiskās noteiktības, tiesiskās paļāvības aizsardzības un *ne bis in idem* principu pārkāpumiem, kā arī apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību aizskārumu, un, ceturtkārt, apgalvotu apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesību uz aizstāvību aizskārumu.

57. Trīs no četriem pamatiem, kas norādīti otrajā iebildumā, tādējādi pārklājas ar pamatiem, kas norādīti pirmajā apelācijas sūdzības iebildumā.

58. Tomēr aktiem, kas pārsūdzēti saskaņā ar apelācijas sūdzības otro iebildumu, būtībā ir atšķirīgs juridiskais raksturs. Proti, to juridiskais pamats un tādējādi arī Padomes pilnvaru apjoms to pieņemšanā ir atšķirīgs un atšķiras arī Padomei noteiktais rīcības brīvības tvērums, pieņemot šos aktus. Attiecīgi atšķirīgi ir arī standarti pārbaudei tiesā. Tādēļ es tos aplūkošu atsevišķi.

Par pirmo iebildumu

Pirmais pamats – atbilstoša juridiska pamata trūkums, nosakot 2013. gada kritērijus

59. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 60.–77. punktā ir secinājusi, ka 2013. gada kritēriji nav patvaļīgi un ir atbilstoši samērīguma principam.

31 *IRISL* un *Irano Misr Shipping Co.* sarakstā tika iekļauti, pamatojoties uz papildu kritērijiem, savukārt pārējie apelācijas sūdzības iesniedzēji sarakstā tika iekļauti uz iepriekš spēkā esošo kritēriju pamata. Arī *Rahbaran Omid Darya Ship Management Co.* sarakstā tika iekļauta, pamatojoties uz jaunizveidotajiem kritērijiem.

60. Apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka Padomei nebija nekāda atbilstoša juridiska pamata, lai noteiktu 2013. gada kritērijus. Viņi neapstrīd juridiskā pamata *izvēli* kā tādu. Drīzāk viņi norāda uz to, ka ar 2013. gada kritērijiem *tika pārkāptas* tā juridiskā pamata *robežas*, kas ir pamats šo kritēriju noteikšanai, jo šie kritēriji nebija atbilstoši vai samērīgi ar izvirzīto mērķi izbeigt Irānas kodolieroču izplatīšanas programmu.

61. Apelācijas sūdzības iesniedzēji jo sevišķi uzstāj, ka, ņemot vērā, ka Vispārējā tiesa (sprieduma 101. punktā) bija secinājusi, ka 2013. gada kritērijos nebija paredzēta saiknes starp konkrētās personas vai vienības darbībām un kodolieroču izplatīšanu konstatēšana, šie kritēriji nevarēja tikt atzīti par atbilstošiem. Turpinot viņi norāda, ka, par kritēriju drīzāk nosakot Irānai noteiktā aizlieguma pārdot ieročus pārkāpumu (Rezolūcijas 1747 (2007) 5. punkts), nevis ar kodolieroču izplatīšanu saistīto aizliegumu pārkāpumu (Rezolūcijas 1737 (2006) 7. punkts), šāds kritērijs ir nepamatots un nesamērīgs. Viņi tāpat norāda, ka nebija nekāda juridiska pamata par kritēriju noteikt Drošības padomes rezolūciju pārkāpumu, uz kura pamata Padome sarakstā iekļāva *IRISL*. Attiecīgi Padome nevar apgalvot, ka ar *IRISL* saistītais kritērijs bija nepieciešams, lai novērstu risku, ka tiks apieti *IRISL* piemērotie līdzekļu iesaldēšanas pasākumi.

62. Apelācijas sūdzības iesniedzēji turpina Vispārējās tiesas kritiku ar to, ka tā nav izteikusies par dažādiem apelācijas sūdzības iesniedzēju minētiem specifiskiem argumentiem. Minētie argumenti bij šādi: Padomei nebija objektīva iemesla grozīt iekļaušanas kritērijus, un tā nav sniegusi pamatojumu šādai rīcībai; sevišķi svarīgs ir apstāklis, ka Padomei nebija pierādījumu par saikni starp ieroču pārvadāšanu un kodolieroču izplatīšanas programmu un tā nevarēja pamatoti prezumēt šādas saiknes esamību, jo sevišķi Vispārējās tiesas 2013. gada sprieduma kontekstā un ņemot vērā faktu, ka Drošības padome *IRISL* nepiemēroja nekādus ierobežojošus pasākumus, un ka Padome "pārrakstīja" esošos kritērijus tikai ar mērķi "noķert" *IRISL* kopā ar pārējiem apelācijas sūdzības iesniedzējiem.

63. Sākšu ar to, ka, runājot par pasākumiem, ar ko tika noteikti 2013. gada kritēriji, Padomes Lēmums 2013/497 ir pieņemts, pamatojoties uz LES 29. pantu, savukārt Padomes Regula Nr. 971/2013 ir pamatota ar LESD 215. pantu. Šajos Līgumu noteikumos Padomei ir piešķirta kompetence pieņemt vispārēji piemērojamus tiesību aktus, kas ietver atsevišķus ierobežojošus pasākumus, kuri nav saistīti ar Drošības padomes konkrēti ieteiktajiem pasākumiem. LESD 215. panta 1. punktā ir noteikts, ka Padome "paredz nepieciešamos pasākumus", lai nodrošinātu tādu lēmumu spēkā stāšanos, kas pieņemti, it īpaši pamatojoties uz LES 29. pantu. LESD 215. panta 2. punktā Padome ir pilnvarota noteikt ierobežojošus pasākumus attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām un nevalstiskām grupām vai struktūrām. No minētā ir secināms, ka Padomei pēc būtības ir juridisks pamats piemērot līdzekļu iesaldēšanu tādām vienībām kā apelācijas sūdzības iesniedzēji.

64. Saskaņā ar judikatūru Savienības tiesām, veicot ierobežojošo pasākumu pārbaudi tiesā, ir jāpiešķir Padomei plaša rīcības brīvība, *nosakot vispārīgos kritērijus* to personu kategorijas definēšanai, kurām šādi pasākumi var tikt piemēroti [32].

65. Tas nebūt nenozīmē, ka Padome var rīkoties patvaļīgi. Pasākuma tiesiskumu var ietekmēt šī pasākuma *acīmredzama nepiemērotība mērķim*, ko vēlas sasniegt kompetentā iestāde [33].

66. Lai arī šādu pasākumu *piemērotības* pārbaude tiesā tādējādi ir ierobežota, "Savienības tiesām ir jānodrošina principā pilnīga Savienības tiesību aktu tiesiskuma kontrole no pamattiesību viedokļa" [34].

32 Šajā nozīmē skat. *Kala Naft* (120. punkts), kā arī spriedumu, 2015. gada 21. aprīlis, *Anbouba/*Padome (C-605/13 P, EU:C:2015:248, 41. punkts).

33 Spriedums, 2016. gada 1. marts, *National Iranian Oil Company*/Padome (C-440/14 P, EU:C:2016:128, 77. punkts) (turpmāk tekstā – "*National Iranian Oil Company*").

34 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 16. jūlijs, *National Iranian Oil Company*/Padome (T-578/12, nav publicēts, EU:T:2014:678, 108. punkts un tajā minētā judikatūra). Šis spriedums ir apstiprināts apelācijas kārtībā lietā *National Iranian Oil Company*.

67. Vispārējā tiesa šo judikatūru ir piemērojusi pareizi [35]. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru pret Irānu noteikto pasākumu režīmu mērķis ir *izdarīt spiedienu* uz šo valsti, *lai tā izbeigtu* ar kodolieroču izplatīšanu saistītas darbības vai kodolieroču piegādes sistēmu izstrādi [36]. Šis mērķis ir atbilstošs plašākiem ES līgumā noteiktiem mērķiem saistībā ar ES attiecībām ar pārējo pasauli un kopējo ārpolitiku un drošības politiku (KĀDP) [37]. Šis mērķis ir jāskata arī attiecīgo Drošības padomes rezolūciju mērķu kontekstā, kuras vērstas uz to, lai pārliecinātu Irānu "ierobežot" tās kodolieroču izplatīšanas programmu un "apturēt" dažas šīs programmas daļas nolūkā saglabāt starptautisko mieru un drošību [38].

68. Analizējot līdzekļu iesaldēšanas kritēriju tiesiskumu, ir jāņem vērā arī vēsturiskais konteksts [39]. Irānai piemērotie ierobežojošie pasākumi laika gaitā ir attīstījušies. Tiem ir preventīvs raksturs. To darbības joma dažos gadījumos var tikt tiesiski progresīvi paplašināta [40] (un šī iespēja arī ir tikusi izmantota), ja tiek konstatēts, ka iepriekš piemērotie pasākumi ir cietuši neveiksmi.

69. 2013. gada kritēriji lakoniski noteic, ka norādīšanas kritēriji, kas attiecas uz personām un vienībām, "būtu jāpielāgo" bez jebkāda īpaša pamatojuma, kādēļ tas būtu jādara [41]. Tomēr, ņemot vērā kontekstu, ir acīmredzams, ka mērķis bija *paplašināt* šos kritērijus nolūkā *iekļaut* personu vai vienību *papildu kategorijas*, *lai sasniegtu mērķus*, kas izriet no Līgumiem un spēkā esošajām Drošības padomes rezolūcijām. No judikatūras var secināt, ka šāds mērķis pats par sevi nav prettiesisks [42]. Es noraidu apelācijas sūdzības iesniedzēju nepamatoto apgalvojumu, ka slēptais mērķis bija apiet Vispārējās tiesas 2013. gada spriedumu.

70. Un tagad es tuvāk aplūkošu, pirmkārt, Drošības padomes rezolūciju pārkāpšanas kritērija tiesiskumu un, otrkārt, ar *IRISL* saistītā kritērija tiesiskumu.

71. Ievadam vēlos norādīt, ka abi minētie kritēriji vairāk ir vērsti uz objektīvām situācijām vai apstākļiem nekā uz reālas saiknes starp personām un vienībām, uz kurām attiecināmi līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, vai šo personu un vienību reālo rīcību un ierobežojošo pasākumu galveno mērķi, proti, pretdarbību Irānas kodolieroču izplatīšanas programmai, pierādīšanu. Tiesa principā ir atzinusi šādu kritēriju tiesiskumu [43].

Drošības padomes rezolūciju pārkāpšanas kritērijs

72. *IRISL* sarakstā tika iekļauts, pamatojoties uz kritēriju, kas ietver "personas [un vienības], kuras ir izvairījušās vai pārkāpušas [..] [Drošības padomes Rezolūciju] 1737 (2006), [..] 1747 (2007), [..] 1803 (2008) un [..] 1929 (2010) noteikumus".

35 Skat. pārsūdzētā sprieduma 63. punktu.

36 Skat. *National Iranian Oil Company* (53. punkts), mans izcēlums.

37 Atbilstoši LES 3. panta 5. punktam šajās attiecībās Savienība veicina mieru, drošību un starptautisko tiesību normu stingru ievērošanu un attīstību, tostarp respektējot Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu principus. KĀDP ietver atbalstu starptautisko tiesību principiem (LES 21. panta 2. punkta b) apakšpunkts), miera saglabāšanu, konfliktu novēršanu un starptautiskās drošības stiprināšanu saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu mērķiem un principiem (LES 21. panta 2. punkta c) apakšpunkts).

38 Skat. iepriekš šo secinājumu 4. un nākamos punktus.

39 Šajā nozīmē skat. *Kala Naft* (75. punkts) un Tiesas rīkojumu, 2015. gada 1. decembris, *Georgias* u.c./Padome un Komisija (C-545/14 P, nav publicēts, EU:C:2015:791, 33. punkts).

40 Sākotnēji kā kritērijs tika noteikts, ka šādas personas un vienības piedalās ar kodolieroču izplatīšanu saistītās Irānas darbībās vai ir tieši saistītas ar tām (Padomes Regulas (EK) Nr. 423/2007 (2007. gada 19. aprīlis) par ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu (OV 2007, L 103, 1. lpp.) 7. panta 2. punkts). Šis kritērijs pirmoreiz tika paplašināts 2010. gadā (Regulas Nr. 961/2010 (OV 2010, L 88, 1. lpp.) 16. panta 2. punkts). Kopš tā laika kritērijs ir ticis paplašināts vēl vairākas reizes.

41 Skat. Padomes Lēmuma 2013/497 2. apsvērumu un Padomes Regulas Nr. 971/2013 2. apsvērumu.

42 Skat. pēc analoģijas *National Iranian Oil Company* (80. punkts).

43 Skat. spriedumus, 2012. gada 13. marts, *Tay Za*/Padome (C-376/10 P, EU:C:2012:138, 55. punkts) (uzņēmumu vadītāji, kas saistīti ar attiecīgo trešo valstu vadītājiem); 2016. gada 22. septembris, *NIOC* u.c./Padome (C-595/15 P, nav publicēts, EU:C:2016:721, 89. un 90. punkts) (atrašanās tādas personas "īpašumā vai kontrolē", kurai piemēroti ierobežojoši pasākumi), un 2017. gada 28. marts, *Rosneft* (C-72/15, EU:C:2017:236, 82. un nākamie punkti) (vienības, kas darbojas specifiskā nozarē).

73. Šis kritērijs tika pievienots spēkā esošajam kritērijam, kas tika attiecināts uz personām un vienībām, kuras "*palīdzējušas* norādītajām personām vai vienībām izvairīties vai pārkāpt" šos noteikumus. Raugoties no šāda skatupunkta, šāds papildinājums šķiet augstākajā mērā saprātīgs. Ja ir pamatota ierobežojošu pasākumu piemērošana personām, kuras ir palīdzējušas citām personām veikt prettiesiskas darbības, tad šādu pasākumu piemērošana *a fortiori* ir pamatota tādām personām, kuras pašas ir rīkojušās prettiesiski.

74. Lai arī *IRISL* sarakstā tika iekļauts, pamatojoties uz to, ka tas bija pārkāpis ar ieroču embargo saistītus noteikumus, attiecīgajās Drošības padomes rezolūcijās tāpat ir citi aizliegumi, no kuriem vairāki ir tiešāk saistīti ar dalību kodolieroču izplatīšanas programmas attīstībā. Proti, saskaņā ar Rezolūciju 1737 (2006) Drošības padome noteica embargo paaugstināta riska tehnoloģiju pārvadāšanai. Savukārt vēlāk ar Rezolūciju 1747 (2007) tā Irānai noteica ieroču embargo.

75. Tā ir tiesa, ka nav iespējams noteikt tiešu saikni starp šīm divām rezolūcijām un kodolieroču izplatīšanas programmu kā tādu. Tādējādi Vispārējā tiesa, atzīstot, ka Drošības padomes rezolūciju pārkāpšanas kritērijam nav nepieciešams, lai pastāvētu saikne starp attiecīgās vienības rīcību un šo programmu [44], ir rīkojusies pareizi. Tomēr šāds secinājums pats par sevi šāda kritērija izvēli nepadara neatbilstošu vai patvaļīgu.

76. Vispārējā tiesa ir pareizi secinājusi, ka Rezolūcijas 1947 (2007) mērķis bija nodrošināt, lai Irānas kodolprogramma kalpotu tikai un vienīgi miermīlīgiem mērķiem, kā arī ierobežot Irānas paaugstināta riska tehnoloģiju izstrādi savas kodolprogrammas un raķešu programmas atbalstam [45]. Ņemot vērā pret Irānu noteikto ierobežojošo pasākumu preventīvo raksturu [46], Padomei bija likumīgs pamats uzskatīt, ka ienākumi no ieroču tirdzniecības var Irānai tieši vai netieši nodrošināt nepieciešamos resursus vai dažāda veida iespējas šīs programmas turpināšanai [47]. Apzinoties, ka ekonomiskie resursi var tikt izmantoti kodolieroču izplatīšanas atbalstam Irānā [48], Padomei tāpat bija tiesisks pamats uzskatīt, ka ar ieroču embargo pārkāpumu šī programma varēja tikt atbalstīta vai veicināta.

77. Tā ir tiesa, ka Rezolūcijā 1747 (2007) valstīm nav uzlikts pienākums iesaldēt to personu vai vienību līdzekļus, kuras ir pārkāpušas ieroču embargo, bet gan tikai aicināts tās ievērot piesardzību šajā jautājumā. Tomēr no šā ieteikuma nevar tikt secināts, ka nav nepieciešamības iesaldēt šo vienību līdzekļus [49], un vēl jo mazāk – ka šāds iesaldēšanas pasākums ir acīmredzami neatbilstošs šā embargo efektivitātes nodrošināšanai.

78. Tādējādi Padome nav rīkojusies nesaprātīgi vai pārmērīgi, formulējot tādu līdzekļu iesaldēšanas kritēriju, ar kuru tiek prezumēta potenciāla saikne starp ieroču embargo pārkāpumu un kodolieroču izplatīšanas programmu, neraugoties uz faktu, ka šajā kritērijā ietilpstošas vienības individuālā rīcība nenorāda uz reālu tiešu vai netiešu saistību ar šo programmu [50]. Šāda politiska izšķiršanās, ņemot vērā attiecīgo Drošības padomes rezolūciju kontekstu un starptautiskā miera un drošības saglabāšanas sevišķi lielo nozīmīgumu, nešķiet *a priori* acīmredzami neatbilstoša vai patvaļīga.

44 Skat. spriedumu, 2012. gada 13. marts, *Melli Bank*/Padome (C-380/09 P, EU:C:2012:137 (turpmāk tekstā – "*Melli Bank*"), 40. un 41. punkts).

45 Skat. pārsūdzētā sprieduma 67. punktu.

46 Spriedums, 2011. gada 21. decembris, *Afrasiabi* u.c. (C-72/11, EU:C:2011:874, 44. punkts).

47 Skat. *Kala Naft* (83. punkts) un *National Iranian Oil Company* (80. punkts).

48 Spriedums, 2011. gada 21. decembris, *Afrasiabi* u.c. (C-72/11, EU:C:2011:874, 47. punkts).

49 Skat. pēc analoģijas *Melli Bank* (57. punkts).

50 Skat. pēc analoģijas *National Iranian Oil Company* (86. punkts). Skat. arī rīkojumus, 2015. gada 1. decembris, *Georgias* u.c./Padome un Komisija (C-545/14 P, nav publicēts, EU:C:2015:791, 34. punkts), un 2017. gada 4. aprīlis, *Sharif University of Technology*/Padome (C-385/16 P, nav publicēts, EU:C:2017:258, 59.–61. punkts).

79. Visbeidzot šā kritērija tvērums nav ierobežots ar ieroču embargo pārkāpumiem, bet gan vērsts uz to, lai nodrošinātu visu attiecīgo Drošības padomes rezolūciju noteikumu ievērošanu. Pretēji apelācijas sūdzības iesniedzēju apgalvojumiem, šādi formulēts kritērijs ir atbilstošs pret Irānu noteikto ierobežojošo pasākumu sistēmas mērķiem. Manā ieskatā tāds kritērijs, kas būtu ierobežots ar tādu pārkāpumu aizliegumu, kas ir tieši saistīti ar kodolieroču izplatīšanu, bet neskartu citus aizliegumus, kas noteikti saskaņā ar attiecīgajiem Drošības padomes noteikumiem, būtu mazāk piemērots šo visaptverošo mērķu stiprināšanai.

80. Tādējādi es secinu, ka pirmā iebilduma pirmā daļa saistībā ar Drošības Padomes rezolūciju pārkāpšanas kritēriju ir jānoraida kā nepamatota.

Ar IRISL *saistītais kritērijs*

81. 10 sabiedrības sarakstā tika iekļautas, pamatojoties uz kritēriju, kas būtībā ir vērsts pret personām un vienībām, kuras (i) ir *IRISL* īpašumā vai kontrolē, (ii) rīkojas *IRISL* vārdā vai (iii) sniedz būtiskus pakalpojumus *IRISL* [51].

82. Gluži tāpat kā ar Drošības padomes rezolūciju pārkāpšanas kritēriju, ar *IRISL* saistīto kritēriju kā kritērija piemērošanas priekšnoteikums nav paredzēta saikne starp sarakstā iekļaujamo vienību individuālo rīcību un kodolieroču izplatīšanas programmu. Apstāklim, ka vienība ir *IRISL* īpašumā vai kontrolē, nav nekāda sakara ar attiecīgo vienību individuālo rīcību. Tas ir objektīvs fakts, kas ir ārpus šo vienību kontroles.

83. Tomēr tas pats par sevi šo kritēriju nepadara prettiesisku. No judikatūras izriet, ka gadījumā, ja *personas vai vienības, kurām piemēroti ierobežojoši pasākumi*, līdzekļi tiek iesaldēti, pastāv ievērojams risks, ka šī persona vai vienība izdarīs spiedienu uz vienībām, kas ir tās īpašumā vai ko tā kontrolē, lai *apietu* tai noteiktos pasākumus. Tādēļ šo vienību līdzekļu iesaldēšana ir nepieciešama un piemērota, lai nodrošinātu noteikto pasākumu efektivitāti un garantētu, ka šie pasākumi netiek apieti [52].

84. Minētajā lietā Tiesa apsvēra risku, ka līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, kas noteikti personām, kuras *pašas ir iesaistītas* kodolieroču atbalstīšanas programmā, tiks apieti. Manā ieskatā, pretēji apelācijas sūdzības iesniedzēju apgalvojumiem, šāds risks nepārprotami pastāv arī citu kritēriju kontekstā, tostarp tādu kritēriju kontekstā, ar kuriem kā priekšnoteikums nav paredzēta saikne starp sarakstā iekļautās personas individuālo rīcību un kodolieroču izplatīšanas programmu, kā tas ir šajā gadījumā. Tomēr minētā judikatūra ir piemērojama *tikai* tādos gadījumos, kad attiecīgie ierobežojošie pasākumi tiek attiecināti uz personām vai vienībām, kas ir tādu personu īpašumā vai kontrolē vai kuras kā citādi ir saistītas ar personām, pret kurām *šie pasākumi jau ir piemēroti* [53].

85. Laikā, kad tika noteikti 2013. gada kritēriji, pret *IRISL* jau tika piemēroti līdzekļu iesaldēšanas pasākumi [54]. Attiecīgi jāsecina, ka aplūkojamais kritērijs principā varēja tikt pamatots ar nepieciešamību novērst šo pasākumu apiešanu.

51 Skat. iepriekš šo secinājumu 20. un 27. punktu. Vēlos norādīt, ka Padomes Regulā Nr. 971/2013 norādītais kritērija formulējums ir skaidrs un nepārprotams, tomēr tā formulējums Padomes Lēmumā 2013/497 (kuram ar iepriekšminēto tiesību aktu ir piešķirts juridiskais spēks) tāds *nav*. Padomes Lēmumā 2013/497 ietvertajā formulējumā atkārtoti ir lietots vietniekvārds "to", tādēļ gan tas, uz ko šajā tiesību normā ir veikta atsauce, gan attiecīgi kritērija tvērums var tikt interpretēti dažādi. Es tālāk nepievērsīšos šim apsvērumam, jo nevienā no iebildumiem šis jautājums nav minēts.

52 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 20. februāris, *Melli Bank*/Padome (T-492/10, EU:T:2013:80, 55. punkts); spriedums apstiprināts apelācijas kārtībā lietā *Melli Bank*.

53 Skat. *Melli Bank* (39. un 75.–79. punkts), kā arī spriedumu, 2013. gada 20. februāris, *Melli Bank*/Padome (T-492/10, EU:T:2013:80, 55. un 56. punkts).

54 Skat. iepriekš šo secinājumu 14. un 19. punktu. Lai arī Vispārējā tiesa nolēma, ka *IRISL* iekļaušana 2010. gada sarakstā bija prettiesiska, šis saraksts tika atstāts spēkā līdz 2013. gada 26. novembrim (skat. Vispārējās tiesas 2013. gada lēmuma 82. punktu). Attiecīgi 2013. gada kritēriju noteikšanas dienā *IRISL* līdzekļu iesaldēšanas pasākumi bija spēkā un tādējādi Padome varēja pamatot kritēriju, kas vērsts uz to, lai nodrošinātu, ka šie pasākumi netiek apieti, pat tad, ja šie pasākumi bija spēkā vēl tikai mazliet vairāk par vienu mēnesi.

86. Tomēr aktos, ar kuriem ir noteikti 2013. gada kritēriji, nav atrodams nekāds pamatojums attiecībā uz ar *IRISL* saistīto kritēriju. Arī Padomes Lēmumā 2010/413/KĀDP, kurā Padome pirmoreiz noteica ar *IRISL* saistīto kritēriju tā sākotnējā (šaurākajā) veidolā, šāds pamatojums nav norādīts [55]. Tādējādi labākajā gadījumā var tikai *prezumēt*, ka Padome šo kritēriju būtu pamatojusi, atsaucoties uz nepieciešamību nodrošināt, ka netiek apieti tās iepriekšējie pasākumi pret *IRISL*.

87. LESD 296. panta otrajā daļā ir norādīts, ka Savienības tiesību aktos ir jānorāda to pieņemšanas pamatojums. Šādam pamatojumam ir skaidri un nepārprotami jāparāda Savienības iestādes, kas ir attiecīgā akta autore, pamatojums tādā veidā, lai ļautu Tiesai veikt kontroli [56]. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tas, vai lēmuma pamatojums atbilst LESD 296. panta prasībām, ir jāvērtē, ņemot vērā ne tikai tā *formulējumu*, bet arī tā *kontekstu* [57].

88. Kā tikko norādīju, *tekstā* nav pamatojuma ar *IRISL* saistītajam kritērijam. 2013. gada kritēriju kontekstu esmu izskaidrojusi jau iepriekš šajos secinājumos [58].

89. Nosakot 2013. gada kritērijus, Padome noteikti zināja šādus apstākļus. Pirmkārt, Drošības padomes noteiktie ierobežojošie pasākumi neietvēra *IRISL* un nevienu no 10 sabiedrībām. Otrkārt, neraugoties uz to, ka Padome iepriekš bija atsaukusies uz trim gadījumiem, kad *IRISL* bija pārkāpis Drošības padomes Rezolūciju 1747 (2007), Padome nebija nodrošinājusi pietiekamus pierādījumus tam, ka *IRISL* ir sniedzis atbalstu kodolieroču izplatīšanas programmai [59]. Treškārt, Padome nebija sniegusi nekādus pierādījumus tam, ka *IRISL* faktiski bija Irānas valsts emanācija, proti, vienība, kas piedalījās valsts varas funkciju izpildē vai kas sniedza sabiedriskos pakalpojumus, esot valsts kontrolē [60]. Attiecīgi jāsecina, ka Padome nevarēja paļauties uz kāda veida saiknes starp *IRISL* un Irānas valsti vai tās kodolieroču izplatīšanas programmu *pirmšķietamu pastāvēšanu*, lai pamatotu ar *IRISL* saistīto kritēriju, it īpaši tādēļ, ka piemērojamajā tiesiskajā regulējumā saistībā ar to nebija ietverti nekādi noteikumi [61].

90. Padome, nosakot 2013. gada kritērijus, varēja skaidri ņemt vērā, ka *IRISL* bija vislielākais kuģniecības uzņēmums, kurš darbojās Irānā [62], un ka Eiropadome bija aicinājusi Padomi noteikt ierobežojošus pasākumus, cita starpā – arī pret "Irānas transporta nozari, jo sevišķi [*IRISL*] un tā meitasuzņēmumiem" [63]. Tomēr attiecīgajos Padomes aktos nav nekādas norādes par pamatojumu, uz ko tā faktiski būtu balstījusies ar *IRISL* saistītā kritērija noteikšanai. Tas ir acīmredzams LESD 296. pantā noteiktā pamatojuma norādīšanas pienākuma pārkāpums. Tādējādi arī Tiesai nav iespējams veikt pārbaudi un pārbaudīt šā kritērija atbilstību tā mērķu kontekstā. Attiecīgi jāsecina, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu vērtējumā.

91. Pirmā iebilduma pirmais pamats šajā ziņā tātad ir atbalstāms, un pārsūdzētais spriedums šajā ziņā ir jāatceļ. Atbilstoši – ar *IRISL* saistītais kritērijs nav spēkā. Tā kā 2013. gada atkārtotā 10 sabiedrību iekļaušana bija balstīta tieši uz šo kritēriju, arī šī iekļaušana ir jāatceļ.

55 Tiesa, šī lēmuma 7. apsvērumā ir norādīts pamatojums šī lēmuma 20. panta 1. punkta a) apakšpunktā ietvertajam kritērijam, kas Padomei ļauj iesaldēt Drošības Padomes Rezolūcijas 1929 (2010) *III pielikumā norādīto IRISL vienību* līdzekļus. Tomēr neviens no apelācijas sūdzības iesniedzējiem šajā pielikumā nav norādīts (skat. iepriekš 9. un 10. punktu). Šis apsvērums acīmredzami nevar būt pamats šī lēmuma 20. panta 1. punkta b) apakšpunktam, kurā ir noteikts atsevišķs papildu ES ierobežojošo pasākumu režīms *citām vienībām* (ieskaitot apelācijas sūdzības iesniedzējus).

56 Skat. tostarp spriedumus, 2015. gada 18. jūnijs, Igaunija/Parlaments un Padome (C-508/13, EU:C:2015:403, 60. punkts), un 2016. gada 3. marts, Spānija/Komisija (C-26/15 P, EU:C:2016:132, 30. un 31. punkts).

57 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 1990. gada 14. februāris, *Delacre* u.c./Komisija (C-350/88, EU:C:1990:71, 16. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī 2012. gada 15. novembris, Padome/*Bamba* (C-417/11 P, EU:C:2012:718, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).

58 Skat. iepriekš šo secinājumu 4.–19. punktu.

59 Skat. Vispārējās tiesas 2013. gada spriedumu (67. punkts).

60 Spriedums, 2013. gada 29. janvāris, *Bank Mellat*/Padome (T-496/10, EU:T:2013:39, 42. punkts). Savā analīzē tiesa ir ņēmusi vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu lietā *Islamic Republic of Iran Shipping Lines* pret Turciju, (ECLI:CE:ECHR:2007:1213JUD004099898, 79. un 80. punkts).

61 Skat. spriedumu, 2014. gada 4. jūnijs, *Sedghi* un *Azizi*/Padome (T-66/12, nav publicēts, EU:T:2014:347, 69. punkts).

62 Skat. Vispārējās tiesas 2013. gada spriedumu (21. punkts).

63 Skat. iepriekš šo secinājumu 13. punktu.

Otrais pamats – pieņemot 2013. gada kritērijus, ir apgalvoti pārkāpti* res judicata*, tiesiskās noteiktības, tiesiskās paļāvības aizsardzības un* ne bis in idem *principi, kā arī aizskartas apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību

92. Pārsūdzētā sprieduma 79.–90. punktā Vispārējā tiesa secināja, ka 2013. gada kritēriji ir atbilstoši *res judicata*, tiesiskās noteiktības, tiesiskās paļāvības aizsardzības un *n bis in idem* principiem un tie arī neaizskar apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.

Par pirmo daļu – res judicata *principu*

93. Apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka Vispārējā tiesa, neatzīstot, ka, nosakot 2013. gada kritērijus, Padome ir apgājusi Vispārējās tiesas 2013. gada spriedumu, ir kļūdījusies. Tādējādi Vispārējā tiesa esot pārkāpusi *res judicata* principu.

94. *Res judicata* jēdzienu dažādu valstu tiesību sistēmu kontekstā var izprast dažādi. Tomēr Savienības tiesību kontekstā ir acīmredzams, ka sprieduma ar *res judicata* spēku sekas ir tādas, ka tas liedz pieņemt prasību, ja prasība, par kuru pasludināts attiecīgais spriedums, ir bijusi starp tām pašām pusēm, tai ir bijis tas pats priekšmets un tai ir bijis tas pats pamats [64]. *Res judicata* spēks attiecas tikai uz faktu un tiesību jautājumiem, kas *faktiski* vai *obligāti* ir tikuši izlemti tiesas nolēmumā [65].

95. Tomēr apelācijas sūdzības iesniedzēju arguments, šķiet, skar plašāku jautājumu, proti, vai Padome, pildot minēto spriedumu, ir ievērojusi savas rīcības brīvības robežas.

96. Iepriekšējs spriedums Savienības likumdevēja pozīciju var ietekmēt tikai ļoti retos un īpašos apstākļos. Tomēr šajā gadījumā tas acīmredzami tā nav.

97. Kādā mērā Vispārējās tiesas 2013. gada spriedums ietekmēja Padomes spēju rīkoties atbilstoši LES 29. pantam un LESD 215. pantam?

98. Saskaņā ar LESD 266. pantu iestādei, kuras pieņemtais akts ir atcelts, var tikt pieprasīts veikt vajadzīgos pasākumus, lai pildītu spriedumu, ar kuru šis akts atcelts. Pildot šādu spriedumu, attiecīgajai iestādei ir plaša rīcības brīvība, izvēloties pasākumus, ar to saprotot, ka šiem pasākumiem ir jābūt saderīgiem ar attiecīgā sprieduma *rezolutīvo daļu*, kā arī ar *motīviem*, kuru rezultātā ir pieņemts šāds tiesas spriedums un kuri veido šā sprieduma nepieciešamo pamatojumu, tiktāl, ciktāl tie ir būtiski, lai izprastu, *kas ir noteikts* sprieduma rezolutīvajā daļā [66].

99. Kādā citā lietā es esmu secinājusi, ka, lai arī prettiesiska tiesību akta atcelšana bieži liek attiecīgajai iestādei pieņemt jaunu tiesību aktu, tas nav vienīgais iespējamais veids, kā ir nodrošināma izpilde [67]. It īpaši tādos gadījumos, kad ar atcelšanu pietiek, lai novērstu Tiesas identificēto prettiesiskumu, attiecīgajai iestādei nav pienākuma veikt jebkādas turpmākas darbības. Tā tas bija arī šajā gadījumā.

100. Gramatiskā interpretācijā 2013. gada kritēriju mērķis bija precizēt vispārēji piemērojamos kritērijus, lai uz to pamata nākotnē varētu noteikt individuālus pasākumus *ex nunc* [68]. Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzēji ir kļūdījušies, norādot, ka ar 2013. gada kritērijiem un 2013. gada atjaunoto sarakstu bija plānots vai to rezultāts ir tāds, ka viņu vārdi to vienību sarakstā, uz kurām attiecināmi līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, tika iekļauti ar atpakaļejošu (*ex tunc*) spēku.

64 Spriedums, 2010. gada 25. jūnijs, *Imperial Chemical Industries*/Komisija (T-66/01, EU:T:2010:255, 196.–198. punkts).

65 Rīkojums, 1996. gada 28. novembris, *Lenz*/Komisija (C-277/95 P, EU:C:1996:456, 50. punkts).

66 Spriedums, 2018. gada 15. marts, *Deichmann* (C-256/16, EU:C:2018:187, 87. punkts), mans izcēlums.

67 Skat. manus secinājumus lietā Komisija/*McBride* u.c. (C-361/14 P, EU:C:2016:25, 70. punkts).

68 Šo argumentu es aplūkošu detalizētāk saistībā ar otro iebildumu šo secinājumu 117.–128. punktā.

101. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru iestādei, kuras pieņemtais akts ir ticis atcelts, var tikt pieprasīts *atturēties no identiska akta pieņemšanas*[69]. Tai ir jānodrošina, lai nevienam no aktiem, ar kuriem tiek aizstāts atceltais akts, nebūtu *to pašu trūkumu*, kas konstatēti spriedumā, ar kuru atcelts sākotnējais akts[70]. Tāpat tai ir pienākums nodrošināt, lai jaunajā tiesiskajā regulējumā, kas pieņemts pēc sprieduma, ar kuru atcelts iepriekšējais tiesību akts, nebūtu *noteikumu ar tādu pašu iedarbību* kā noteikumiem, kas ir atzīti par prettiesiskiem[71].

102. Kādā mērā Vispārējās tiesas 2013. gada spriedums bija galīgs? Pavērsīsim to citādi: kāds ir "*res*", kas patiešām bija Vispārējās tiesas "*judicata*", tvērums?

103. Minētajā spriedumā Vispārējā tiesa it īpaši ir norādījusi, ka Padome *nav pietiekami pierādījusi*, ka *IRISL*, trīs reizes pārvadājusi militāro aprīkojumu, pārkāpjot Drošības padomes rezolūcijas 1747 (2007) 5. punktā paredzēto aizliegumu, ir sniegusi atbalstu kodolieroču izplatīšanai Lēmuma 2010/413 20. panta 1. punkta b) apakšpunkta un Regulas Nr. 423/2007 7. panta 2. punkta izpratnē. Attiecīgi tā atcēla Padomes Lēmumu 2010/413/KĀDP tiktāl, ciktāl saskaņā ar to *IRISL* ir ticis iekļauts to personu sarakstā, pret kurām piemērojami līdzekļu iesaldēšanas pasākumi[72].

104. Kļūda tiesību piemērošanā, kuras rezultātā tika atcelti šajā lietā aplūkotie līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, tādējādi bija drīzāk Padomes pieļautā procesuālā kļūda (jo tā "nav pietiekami pierādījusi [..]"), nevis būtisks trūkums. Pārsūdzētajā spriedumā, manuprāt – pareizi, ir noteikts, ka 2013. gada spriedumā Vispārējā tiesa "nav lēmusi par kritēriju, kuri ir minēti Lēmuma 2010/413 20. panta 1. punkta b) apakšpunktā un Regulas Nr. 267/2012 23. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā, redakcijā, kas bija piemērojama minētās lietas faktiem, spēkā esamību"[73].

105. Es uzskatu, ka tā ir tiesa, neraugoties uz to, ka ar Vispārējās tiesas 2013. gada spriedumu ir atcelti pret 10 sabiedrībām piemērotie līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, "jo *IRISL* nav pamatoti atzīts par atbalsta sniedzēju kodolieroču izplatīšanā", lai gan "pārējie prasītāji, izņemot *IRISL*, faktiski pieder[ēja] šim uzņēmumam vai tas tos kontrolē[ja], vai arī tie rīkoj[ā]s tā vārdā"[74] un tādēļ principā šīs sabiedrības ietilpa kritērija tvērumā.

106. Attiecīgi jāsecina, ka nedz *res judicata* princips, nedz LESD 266. pants Padomei neliedza saglabāt esošos kritērijus. Tā kā Padomei ir zināma rīcības brīvība, nosakot Savienības ārpolitiku, šie principi *a fortiori* nevarēja to atturēt no šo kritēriju precizēšanas, lai, kā to pareizi norādījusi Vispārējā tiesa, efektīvāk sasniegtu tās mērķi izdarīt spiedienu uz Irānu, lai tā pārtrauktu savu kodolieroču izplatīšanas programmu[75].

69 Spriedums, 2013. gada 6. jūnijs, *Ayadi*/Komisija (C-183/12 P, nav publicēts, EU:C:2013:369, 18. punkts).

70 Spriedums, 1999. gada 14. septembris, Komisija/*AssiDomän Kraft Products* u.c. (C-310/97 P, EU:C:1999:407, 50. un 56. punkts).

71 Spriedums, 1988. gada 26. aprīlis, *Asteris* u.c./Komisija (97/86, 99/86, 193/86 un 215/86, EU:C:1988:199, 29. punkts). Šajā punktā minētās iepriekšēja tiesas sprieduma sekas drīzāk ir plašāka tiesību principa specifiskas izpausmes nekā *res judicata* principa sekas.

72 Skat. iepriekš šo secinājumu 18. punktu.

73 Skat. pārsūdzētā sprieduma 80. punktu. *Ja* Vispārējā tiesa kritērijus būtu atzinusi par spēkā neesošiem, tad, pats par sevi saprotams, būtu prettiesiski, ja Padome šos kritērijus saglabātu un – *a fortiori* – uz šo kritēriju pamata atkārtoti iekļautu sarakstā dažas no vienībām.

74 Skat. Vispārējas tiesas 2013. gada sprieduma 77. punktu.

75 Skat. pārsūdzētā sprieduma 82. punktu. Jautājumu par to, vai šiem principiem bija jāattur Padome no dažu apelācijas sūdzības iesniedzēju atkārtotas iekļaušanas sarakstā, pamatojoties uz *tiem pašiem kritērijiem* un *tiem pašiem faktiem*, kuri bija 2010. gada saraksta pamatā, es izvērtēšu otrā iebilduma trešā pamata sadaļā (skat. šo secinājumu 195. un nākamos punktus).

Par otro daļu – ne bis in idem *principu*

107. Saskaņā ar Hartas 50. pantu nevienu nedrīkst atkārtoti tiesāt vai sodīt krimināllietā par nodarījumu, par kuru viņš saskaņā ar tiesību aktiem Savienībā jau ticis attaisnots vai notiesāts ar galīgu spriedumu. Tādējādi *ne bis in idem* princips saskaņā ar šo pantu aizliedz ierosināt vairākas tiesvedības un piespriest vairākus sodus, kuriem ir *krimināltiesisks raksturs*, par tiem pašiem faktiem un pret vienu un to pašu personu [76]. Saistībā ar to, vai tiesvedībai vai sodam ir krimināltiesisks raksturs, ir jāņem vērā trīs kritēriji: (i) pārkāpuma juridiskā kvalifikācija valsts tiesībās; (ii) paša pārkāpuma raksturs; (iii) soda, ko attiecīgā persona riskē uzņemties, veids un tā smaguma pakāpe [77].

108. Es neredzu iespēju, kā šis princips varētu atturēt Padomi dažiem no apelācijas sūdzības iesniedzējiem piemērot grozīto kritēriju pirmoreiz [78], savukārt pārējiem no viņiem piemērot to pašu vispārīgo kritēriju otrreiz.

109. Gan no Rezolūcijas 1737 (2006) (jo sevišķi no tās 2. un 12. punkta), gan no Padomes Lēmuma 2010/413 (jo sevišķi no tā preambulas 9. apsvēruma) nepārprotami izriet, ka pret Irānu noteiktajiem ierobežojošajiem pasākumiem ir *preventīvs raksturs* tādā izpratnē, ka ar tiem ir paredzēts novērst "kodolieroču izplatīšanas risku" šajā valstī [79].

110. Attiecīgi ir jāsecina, ka lietā aplūkojamo pasākumu mērķis nav *sodīt* par pārkāpumu, kurā konkrētās personas varētu būt iesaistījušās [80]. Tā kā vienību, uz kurām attiecas saskaņā ar 2013. gada kritērijiem paredzētie ierobežojošie pasākumi, līdzekļi netiek konfiscēti kā nozieguma izdarīšanas līdzeklis, bet gan uz laiku iesaldēti, šie pasākumi nav krimināls sods. Tāpat tie nenozīmē nekādu krimināltiesiska rakstura apsūdzību [81].

111. Padomes lēmums, ar kuru personai vai vienībai tiek piemēroti līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, nav pielīdzināms secinājumam, ka faktiski ir ticis izdarīts noziedzīgs nodarījums, bet gan šāds lēmums tiek pieņemts administratīvā procesa ietvaros un šāda procesa mērķiem, un šādam procesam ir *preventīva funkcija*, proti, tas ir vērsts uz to, lai attiecīgās personas un vienības atturētu veikt zināmas darbības, kas uzskatāmas par prettiesiskām no starptautisko tiesību viedokļa. Šā procesa vienīgais mērķis ir nodrošināt, ka Padome var izdarīt efektīvu spiedienu uz Irānu, lai tā pārtrauktu vai palēninātu savu kodolieroču izplatīšanas programmu [82].

112. Šiem pasākumiem tātad nav nekāda krimināltiesiska aspekta. Attiecīgi nav atbilstības nevienam no trīs priekšnoteikumiem, kas minēti iepriekš šo secinājumu 107. punktā. Ņemot vērā minēto, ir jāsecina, ka *ne bis in idem* princips nav piemērojams to ierobežojošo pasākumu kontekstā, kurus Padome noteikusi uz LES 29. pantā un LESD 215. pantā noteikto pilnvaru pamata, piemēram, šajā lietā aplūkoto 2013. gada kritēriju kontekstā.

76 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 26. februāris, *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 34. punkts).

77 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 5. jūnijs, *Bonda* (C-489/10, EU:C:2012:319, 37. punkts).

78 2013. gadā *IRISL* tika iekļauts sarakstā, pamatojoties uz jauno kritēriju par Drošības padomes rezolūciju pārkāpumu, *Irano Misr Shipping Co.* un *Rahbaran Omid Darya Ship Management Co.* sarakstā tika iekļauti, pamatojoties uz jauno kritēriju par būtisku pakalpojumu sniegšanu *IRISL*. Pēdējā gadījumā jaunais kritērijs tika piemērots paralēli ar "veco kritēriju" par rīkošanos *IRISL* vārdā. Pārējie apelācijas sūdzības iesniedzēji sarakstā ir iekļauti, pamatojoties uz kritērijiem, kas būtībā ir identiski minētajiem, attiecīgi 2010. un 2013. gadā.

79 Spriedums, 2011. gada 21. decembris, *Afrasiabi* u.c. (C-72/11, EU:C:2011:874, 44. punkts).

80 Tiesa it īpaši norādīja, ka dažādie aktu noteikumi, kuros ir paredzēta līdzekļu iesaldēšana Irānas kodolieroču izplatīšanas programmas kontekstā, ir formulēti vispārīgi un tajos nav ietverta atsauce uz *rīcību*, kas ir tikusi īstenota *pirms lēmuma* par līdzekļu iesaldēšanu pieņemšanas (šajā nozīmē skat. *Kala Naft*, 85. punkts).

81 Spriedums, 2009. gada 14. oktobris, *Bank Melli Iran*/Padome (T-390/08, EU:T:2009:401, 111. punkts).

82 Spriedums, 2009. gada 14. oktobris, *Bank Melli Iran*/Padome (T-390/08, EU:T:2009:401, 68. punkts), ko citējis ģenerāladvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*] viņa secinājumos lietā Padome/*Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* (C-348/12 P, EU:C:2013:470, 106. punkts).

113. Tādējādi Vispārējās tiesas 2013. gada spriedums, ar kuru tika atcelti apelācijas sūdzības iesniedzējiem iepriekš piemērotie līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, nevar tikt uzskatīts par "galīgo atbrīvojumu" Hartas 50. panta izpratnē, un attiecīgi apelācijas sūdzības iesniedzēju arguments ir noraidāms.

Par trešo daļu – tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principiem

114. Apelācijas sūdzības iesniedzēji būtībā norāda, ka, ņemot vērā, ka ar Vispārējās tiesas 2013. gada spriedumu ir atcelta viņu iepriekšējā iekļaušana sarakstā, saskaņā ar tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principu Padomei attiecībā pret viņiem bija jāatturas no jebkādām turpmākām darbībām.

115. Vispārējā tiesa pareizi ir norādījusi, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesiskās noteiktības princips nozīmē, ka Savienības tiesību aktiem ir jābūt noteiktiem un to piemērošanai ir jābūt attiecīgajām personām paredzamai [83].

116. Apelācijas sūdzības iesniedzēji nav norādījuši ne uz vienu 2013. gada kritēriju aspektu, kas nebūtu precīzs vai skaidrs. Viņi nav norādījuši arī ne uz vienu fragmentu Vispārējās tiesas 2013. gada spriedumā, kas varētu radīt tiesisko paļāvību, ka Padome tiks atturēta veikt turpmākas darbības, pamatojoties uz tiesiskiem kritērijiem un procedūru, kā arī pietiekamiem pierādījumiem, kuru rezultātā viņi varētu tikt atkārtoti iekļauti sarakstā. Šis arguments tātad ir jānoraida kā acīmredzami nepamatots.

117. Apelācijas sūdzības iesniedzēji tāpat ir norādījuši, ka uzskata par prettiesisku Padomes rīcību, saglabājot kritērijus, kuri saistīti ar pagātnes rīcību vai faktiem un apstākļiem, kas pastāvēja pirms šo kritēriju noteikšanas vai par kuriem Padome tobrīd nebija informēta. Viņi nav norādījuši uz tiesību principu vai Līguma noteikumu šāda apgalvojuma pamatošanai, bet ir norādījuši, ka uzskata, ka ar Padomes rīcību šiem kritērijiem ir piešķirts "atpakaļejošs" spēks.

118. Pirmkārt, ierobežojošiem pasākumiem ir preventīvs raksturs. Īstenojot savu plašo rīcības brīvību, Padome kā Savienības likumdevējs var noteikt kritērijus dažāda veida ierobežojošo pasākumu piemērošanai. Šo pasākumu raksturs un saturs būs atkarīgs no izvirzītajiem mērķiem.

119. Pasākumu, kuru mērķis ir nodrošināt pretdarbību riskiem, kas saistīti ar Irānas kodolieroču izplatīšanas programmu, neatņemama sastāvdaļa ir tā, ka tie veido *atbildes reakciju*, pamatojoties uz konkrētu vispārīgu vai specifisku informāciju, kas iegūta par situāciju šajā valstī. Tādējādi, piemēram, ja Padome uzskatītu, ka Drošības padomes rezolūciju noteikumu pārkāpšana rada priekšrocības šai programmai vai radīs šādas priekšrocības nākotnē, tā varētu pamatoti izvirzīt kritēriju, kurā būtu ņemti vērā šādi pārkāpumi. Vēl viens no šā paša fenomena piemēriem ir ierobežojošie pasākumi, kuru mērķis ir pretdarbība starptautiskajam terorismam [84]. Šie pasākumi pēc savas būtības ir pamatoti ar tādiem valsts lēmumiem, kas skar riska grupā esošo personu vai grupu pagātnes darbības [85].

120. Otrkārt, no minētā attiecīgi ir secināms, ka šie kritēriji pēc savas būtības ir *vērsti uz nākotni*. Tos ir paredzēts piemērot nākotnē sagaidāmai rīcībai vai nākotnē sagaidāmai situācijai.

83 Skat. pārsūdzētā sprieduma 192. punktu, kurā Vispārējā tiesa atsaucas uz 2010. gada 14. oktobra sprieduma *Nuova Agricast* un *Cofra*/Komisija (C-67/09 P, EU:C:2010:607) 77. punktu.

84 Šie pasākumi tiek piemēroti, pamatojoties uz Padomes Kopējo nostāju 2001/931/KĀDP (2001. gada 27. decembris) par konkrētu pasākumu īstenošanu cīņā pret terorismu (OV 2001, L 344, 93. lpp.), ar grozījumiem.

85 Šajā nozīmē skat. manus secinājumus lietā Padome/*LTTE* (C-599/14 P, EU:C:2016:723, 77. un nākamie punkti, jo sevišķi 79. punkts).

121. Padome tādējādi var izvēlēties noteikt kritērijus, kas vispārīgi attiecas uz tādu faktu kategorijām, kuras pastāvēja pirms šo kritēriju noteikšanas. Savukārt fakti, kas ir saistīti ar individuālu iekļaušanu sarakstā, var kļūt tai zināmi tikai vēlāk. Ir pašsaprotami, ka, formulējot kritērijus, Padome var atsaukties uz faktiem vai apstākļiem, kas ir bijuši iemesls šādu kritēriju noteikšanai, ņemot vērā tajā brīdī ar šiem faktiem un apstākļiem saistītos riskus.

122. Apelācijas sūdzības iesniedzēju argumenti liek izdarīt paradoksālu slēdzienu, ka Padomei ir jāpiešķir beznosacījuma imunitāte personām un vienībām, par kurām Savienības likumdevēja izvirzīto mērķu kontekstā ir bijis *zināms*, ka tās *var radīt attiecīgo apdraudējumu* vai kuras patiešām *radīja šādu apdraudējumu*, lai arī sarakstā iekļaušanas kritēriju noteikšanas laikā šāda informācija nebija zināma. Tas Savienības likumdevējam ļautu vērsties tikai pret tādām personām un vienībām, par kurām tiesisko mērķu kontekstā *nav bijis zināms*, ka tās var radīt šādu apdraudējumu vai pat *neradīja šādu apdraudējumu*, kad iekļaušanas kritēriji tika noteikti.

123. Tādējādi saskaņā ar apelācijas sūdzības iesniedzēju apsvērumiem Padomei, piemēram, būtu jāpierāda, ka konkrētā vienība ir aktīvi sniegusi atbalstu kodolieroču izplatīšanas programmai pēc tam, kad attiecīgais kritērijs ir ticis noteikts, vai arī jāpierāda, ka vienība, kurai piemēroti ierobežojošie pasākumi, izveidoja, iegādājās vai sāka efektīvi kontrolēt attiecīgo vienību tikai pēc kritērija noteikšanas dienas.

124. Pirmā piemēra gadījumā Padome varētu "aktivizēt" attiecīgo kritēriju tikai tad, ja tā varētu pierādīt, ka ierobežojošie pasākumi nav novērsuši risku, kura novēršanai šie pasākumi bija paredzēti. Otrā piemēra gadījumā Padome saskartos ar pierādīšanas grūtībām, kas, ņemot vērā Irānas iestāžu sistemātisko atteikšanos sadarboties ar starptautisko sabiedrību, lielākajā daļā gadījumu būtu nepārvarams šķērslis.

125. Pats par sevi saprotams, ka tādējādi ierobežojošajiem pasākumiem tiktu atņemta to efektivitāte un praktiskā ziņā Līgumu autoru LES 29. pantā un LESD 215. pantā noteiktajām pilnvarām nebūtu pielietojuma.

126. Neviens no Līgumu noteikumiem vai Savienības tiesību vispārējiem principiem nenorāda un, vēl jo mazāk, nepieprasa, lai pilnvarām, kas saskaņā ar šīm tiesību normām ir piešķirtas Padomei, tiktu noteikti tik drakoniski ierobežojumi.

127. Es jau iepriekš secināju, ka ierobežojošie pasākumi neparedz krimināls odu un tiem nav arī nekāda cita krimināltiesiska aspekta [86]. Attiecīgi tāds vispārējais princips kā *nulla poena sine lege* šajā kontekstā nav piemērojams [87]. Tas pats attiecas uz principu, ka krimināltiesību normām nav atpakaļejoša spēka [88].

128. Attiecīgi jāsecina, ka, lai arī Vispārējā tiesa nav izvērtējusi apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentu šo divu tiesību principu kontekstā, tā nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 88. un 89. punktā noraidot šo argumentu.

129. Vispārējā tiesa tāpat ir rīkojusies pareizi, norādot, ka tiesības atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu ir ikvienam tiesību subjektam, kam kāda Savienības iestāde ir devusi pamatotas cerības ar konkrētiem tam dotiem solījumiem. Tomēr, ja uzmanīgs un apdomīgs saimnieciskās darbības subjekts var paredzēt, ka tiks veikts pasākums, kas varētu ietekmēt tā intereses, tas nevar uz šo principu atsaukties pēc šā pasākuma veikšanas [89].

86 Skat. iepriekš šo secinājumu 110.–112. punktu.

87 Šis princips, kas nostiprināts Hartas 49. panta 1. punktā, ir specifiska tiesiskās noteiktības principa izpausme krimināls oda piemērošanas kontekstā.

88 Šis princips izriet no Hartas 49. pantā nostiprinātā principa, proti, ka noziedzīgajiem nodarījumiem un sodiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos.

89 Skat. pārsūdzētā sprieduma 191. punktu, kur citēts spriedums, 2010. gada 16. decembris, *Kahla Thüringen*/Komisija (C-537/08 P, EU:C:2010:769, 63. punkts).

130. Nedz apstāklis, ka ar Vispārējās tiesas 2013. gada spriedumu Vispārējā tiesa saglabāja spēkā atcelto aktu sekas līdz apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņa beigu dienai, nedz apstāklis, ka Padome izlēma neizmantot savas tiesības iesniegt apelācijas sūdzību par šo spriedumu, nevar tikt uzskatīti par tādiem, kas dod tiesības paļauties, ka Padome turpmāk atturēsies precizēt vispārīgos kritērijus vai atkārtoti neiekļaus apelācijas sūdzības iesniedzēju vārdus to personu sarakstā, kurām tiek piemēroti līdzekļu iesaldēšanas pasākumi (kā uz spēkā esošo, tā uz grozīto kritēriju pamata).

131. Tas *a fortiori* ir tiesa tādēļ, ka Vispārējā tiesa šā sprieduma 64. punktā ir skaidri noteikusi, ka Padome kā likumdevējs var paplašināt gadījumus, kādos var tikt noteikti ierobežojoši pasākumi.

132. Tādējādi Vispārējā tiesa, noraidot apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentu par tiesisko paļāvību, pārsūdzētajā spriedumā nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

Par ceturto daļu – tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību

133. Apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka Vispārējai tiesai bija jāsecina, ka Padome nedrīkstēja viņus atkārtoti iekļaut sarakstā, jo nebija jaunu faktu vai jaunu objektīvu iemeslu iekļaušanai sarakstā. Tas, ka Vispārējā tiesa nav izdarījusi šādu secinājumu, esot aizskāris viņu tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību saskaņā ar Hartas 47. pantu.

134. Pirmkārt, šis arguments Vispārējai tiesai nebija norādīts un tas pirmoreiz ir norādīts tikai šajā apelācijas sūdzībā. Lai arī Vispārējā tiesa šo principu ir pieminējusi pārsūdzētā sprieduma 172. punktā, tā to ir darījusi, atsaucoties uz pamatu par tiesību uz aizstāvību aizskārumu. Šis apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzītais arguments tādējādi ir uzskatāms par jaunu pamatu, kas saskaņā ar Tiesas Reglamenta 170. panta 1. punktu apelācijas stadijā ir nepieņemams [90].

135. Otrkārt, lai arī šis arguments ir daļa no iebildes par prettiesiskumu, ar to ir veikta atsauce uz apstākļiem, kas ir saistīti ar 2013. gada atjaunoto sarakstu. Man nav saprotams, kā šie apstākļi, kas notikuši pēc 2013. gada kritēriju noteikšanas, varētu ietekmēt šo pasākumu tiesiskumu. Šis arguments tādējādi ir noraidāms kā neefektīvs.

136. Visbeidzot, es vēlos norādīt uz acīmredzamu faktu, ka apelācijas sūdzības iesniedzējiem bija iespēja pārsūdzēt viņu iepriekšējo iekļaušanu sarakstā, turklāt viņi to arī sekmīgi ir darījuši. Ar Vispārējās tiesas 2013. gada spriedumu Padomes 2010. gadā noteiktie līdzekļu iesaldēšanas pasākumi no 2013. gada 27. novembra ir atcelti, tādējādi ar atpakaļejošu spēku izslēdzot šos pasākumus no Savienības tiesību sistēmas. Ja apelācijas sūdzības iesniedzēji būtu to vēlējušies, tie būtu varējuši mēģināt pamatoties uz šo atcelšanu, ceļot prasību par apgalvoti radušos zaudējumu atlīdzību.

137. Apstāklis, ka Padome nolēma precizēt sarakstā iekļaušanas kritērijus un tad nolēma piemērot grozītos kritērijus apelācijas sūdzības iesniedzējiem, neietekmē viņu stāvokli ar atpakaļejošu spēku. Tādējādi tas neierobežo ne viņu priekšrocības, kas iegūtas ar šo atcelšanu, ne viņu tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.

138. Apelācijas sūdzības iesniedzēji nākotnē joprojām var izmantot tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību. Ja šī apelācijas sūdzība tiks apmierināta, tiks atjaunots viņu sākotnējais tiesiskais stāvoklis un viņi, ja vēlēsies, varēs pieprasīt atlīdzināt zaudējumus, kas radušies atcelto pasākumu rezultātā.

90 Skat. arī, piemēram, spriedumu, 2010. gada 21. septembris, Zviedrija un *API*/Komisija un Komisija/*API* (C-514/07 P, C-528/07 P un C-532/07 P, EU:C:2010:541, 125. un 126. punkts).

139. Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēji, norādot uz šķietami "iluzoru" iespēju saņemt pienācīgu kompensāciju, palaiž garām galveno. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru prasība par zaudējumu atlīdzību ļauj vērsties tiesā, bet tā nav daļa no pārbaudes tiesā sistēmas. Apstāklis, ka šādas tiesvedības rezultāts var būt nesekmīgs, it īpaši tādos gadījumos, kad prettiesisku ierobežojošo pasākumu atcelšana var būt nemantiska kaitējuma atlīdzināšanas veids [91], nenozīmē, ka attiecīgajam indivīdam ir liegta efektīva aizsardzība tiesā [92].

140. Noslēgumā ir jānorāda, ka, iespējams, apelācijas sūdzības iesniedzēju neapmierinātības īstais iemesls ir tas, ka, neraugoties uz Vispārējās tiesas 2013. gada spriedumā noteikto atcelšanu, viņiem kopš 2010. gada nepārtraukti ir tikuši piemēroti līdzekļu iesaldēšanas pasākumi. Tomēr šādas sekas ir radušās Padomes divu veidu ierobežojošo pasākumu ieviešanas (pasākumi, kas tika aplūkoti lietā, kurā pieņemts Vispārējās tiesas 2013. gada spriedums, un pasākumi, kuri tiek aplūkoti šajā lietā), kā arī Vispārējās tiesas lēmuma 2013. gada spriedumā saskaņā ar LESD 264. pantu saglabāt spēkā atceltos pasākumus [93] *kopējas iedarbības* rezultātā.

141. Ja Tiesa nebūtu pieņēmusi šādu lēmumu, atceltie pasākumi tiktu izbeigti līdz ar sprieduma spēkā stāšanos (2013. gada 16. septembrī). Ņemot vērā minēto, ir jāsecina, ka apstāklis, ka pret apelācijas sūdzības iesniedzējiem nepārtraukti ir tikuši piemēroti līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, *nav* attiecināms uz 2013. gada kritērijiem. Turklāt, kas ir vēl svarīgāk – apelācijas sūdzības iesniedzēji nemēģināja pārsūdzēt šā Vispārējās tiesas sprieduma aspekta tiesiskumu. Manuprāt, minētais ir pamats noraidīt apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentu, ka Padome ir aizskārusi viņu tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.

Secinājums par otro pamatu

142. Ņemot vērā iepriekš minēto, es ierosinu noraidīt otro pamatu daļēji kā nepamatotu un daļēji kā nepieņemamu.

Trešais pamats – nosakot 2013. gada kritērijus, ir tikusi pieļauta pilnvaru nepareiza izmantošana

143. Pārsūdzētā sprieduma 91.–95. punktā Vispārējā tiesa ir secinājusi, ka, nosakot 2013. gada kritērijus, Padome nav savas pilnvaras izmantojusi nepareizi.

144. Apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka Padomei nebija nekāda cita reāla iemesla grozīt sarakstā iekļaušanas kritērijus kā vien vēlme vērsties pret viņiem personīgi. Viņi jo sevišķi apstrīd Vispārējās tiesas secinājumu, ka ar *IRISL* saistītā kritērija atjaunošana drīz vien pēc tam, kad Vispārējā tiesa 2013. gada spriedumā bija norādījusi, ka nav nekāda pamata *IRISL* iekļaušanai sarakstā, ir atbilstoša KĀDP mērķiem.

145. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesību akts ir spēkā neesošs pilnvaru nepareizas izmantošanas dēļ, ja, pamatojoties uz objektīvām, atbilstīgām un saskanīgām pazīmēm, izrādās, ka tas ir pieņemts tikai vai vismaz galvenokārt, lai sasniegtu citus mērķus, nevis tos, uz kuriem iepriekš norādīts, vai lai izvairītos no Līgumā īpaši paredzētas procedūras, lai nodrošinātos pret attiecīgā gadījuma apstākļiem [94].

91 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 30. maijs, *Safa Nicu Sepahan*/Padome (C-45/15 P, EU:C:2017:402, 49. punkts).

92 Skat., piemēram, spriedumu *Reynolds Tobacco* u.c./Komisija (C-131/03 P, EU:C:2006:541, 82.–84. punkts).

93 Skat. Vispārējās tiesas 2013. gada sprieduma 80.–83. punktu.

94 Spriedums, 2008. gada 15. maijs, Spānija/Padome (C-442/04, EU:C:2008:276, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

146. Konkrētajā lietā ir acīmredzams, ka Padomes mērķis, nosakot 2013. gada kritērijus, bija *paplašināt* iepriekš spēkā esošos iekļaušanas kritērijus nolūkā *iekļaut* personu vai vienību *papildu kategorijas*, lai sasniegtu plašāku mērķi – izdarītu spiedienu uz Irānu un piespiestu to pārtraukt kodolieroču izplatīšanas darbības un kodolieroču piegādes sistēmas attīstīšanu. Šāds mērķis ir pilnīgā saskaņā ar ES līguma plašākajiem mērķiem saistībā ar ES attiecībām ar pārējo pasauli un KĀDP [95].

147. Tādējādi apstāklis, ka Padome pielāgoja vispārēji piemērojamus kritērijus, lai uz to pamata varētu vērsties pret specifisku vienību kategoriju nolūkā panākt minēto mērķu efektīvāku sasniegšanu, pats par sevi nav prettiesisks.

148. Apelācijas sūdzības iesniedzēji nav snieguši nekādus pierādījumus tam, ka iepriekš norādītais mērķis nebija Padomes vienīgais vai vismaz galvenais mērķis, nosakot 2013. gada kritērijus.

149. Tas, vai Padome ir pietiekami pamatojusi 2013. gada kritērijus un vai tie ir atbilstoši izvirzīto mērķu sasniegšanai, ir atsevišķs jautājums, kuram nav nekādas ietekmes uz manu secinājumu par pilnvaru šķietamu nepareizu izmantošanu [96].

150. Es secinu, ka Vispārējā tiesa, secinot, ka Padome nav nepareizi izmantojusi savas pilnvaras, nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

Ceturtais pamats – nosakot 2013. gada kritērijus, ir apgalvoti aizskartas apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesības uz aizstāvību

151. Pārsūdzētā sprieduma 96.–99. punktā Vispārējā tiesa secināja, ka Padome, nosakot 2013. gada kritērijus, nav aizskārusi apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesības uz aizstāvību.

152. Apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka, ņemot vērā, ka ar *IRISL* saistītajā kritērijā ir skaidri minēts *IRISL*, tas bija kritērijs *ad hominem*, proti, tas tieši attiecas uz *IRISL*, un tādējādi Padomei bija pienākums viņus informēt par plānotajiem grozījumiem. Tā kā Vispārējā tiesa šādu secinājumu nav izdarījusi, tā esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

153. Hartas 41. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir norādīts, ka ikvienai personai ir tiesības tikt uzklausītai, pirms tiek veikts kāds individuāls pasākums, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt. Tādējādi ir acīmredzams, ka šī tiesību norma attiecas tikai uz individuāliem pasākumiem.

154. Tiesa ir atzinusi, ka judikatūra saistībā ar personas tiesībām tikt uzklausītai nevar tikt attiecināta uz likumdošanas procesa kontekstu, kā rezultātā tiktu pieņemti tādi vispārīgie tiesību akti, kas paredz izvēles iespējas ekonomikas politikā un kuri tiek piemēroti visiem attiecīgajiem saimnieciskās darbības veicējiem [97]. Tomēr tādu vispārēji piemērojamu aktu gadījumā, kuros KĀDP ietvaros ir noteikti individuāli līdzekļu iesaldēšanas pasākumi (un kuriem tādējādi ir divējāds raksturs, jo tie vienlaikus ir gan vispārēji piemērojami, gan tieši un individuāli attiecas uz personām, kuras skar šie akti) [98], Tiesa ir lēmusi, ka personas, kuru skar minētie līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, tiesības tikt uzklausītai ir pilnībā piemērojamas un tādēļ šai personai jānodrošina iespēja pienācīgi darīt zināmu savu viedokli par pierādījumiem, kas pret viņu ir savākti [99].

95 Skat. iepriekš šo secinājumu 67. un 68. punktu.

96 Šo jautājumu es aplūkoju, izvērtējot pirmo iebildumu (skat. šo secinājumu 72. un nākamos punktus).

97 Spriedums, 1999. gada 14. oktobris, *Atlanta*/Eiropas Kopiena (C-104/97 P, EU:C:1999:498, 34.–38. punkts).

98 Skat. spriedumu, 2013. gada 23. aprīlis, *Gbagbo* u.c./Padome (no C-478/11 P līdz C-482/11 P, EU:C:2013:258, 56. punkts).

99 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 3. septembris, *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija (C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461, 336. punkts).

155. Nav strīda par to, ka ar *IRISL* saistītais kritērijs 10 sabiedrības neskar individuāli. 2013. gada kritēriji ir vispārēji piemērojami akti, kas tiek piemēroti personu un vienību kategorijai, kura definēta ar objektīviem un abstraktiem jēdzieniem, un šo faktu apelācijas sūdzības iesniedzēji nav apstrīdējuši.

156. Lai arī *IRISL* ir skaidri minēts šajos pasākumos, man nav pārliecības, ka tas ir pierādījums tam, ka šie pasākumi to skar tieši un individuāli, tostarp tādēļ, ka *IRISL* nav izvirzījis nekādus īpašus argumentus par to, kā šie pasākumi ietekmē tā stāvokli.

157. Pat tad, ja tam tas izdotos, tas nekādi nepalīdzētu, jo tā iebilde par prettiesiskumu tad būtu jānoraida tādēļ, ka tā ir nepieņemams mēģinājums apiet termiņus, kas noteikti LESD 263. panta sestajā daļā [100].

158. Arī tad, ja Vispārējā tiesa ir izvairījusies izvērtēt šo pēdējo minēto iespējamību, šāds trūkums nevar ietekmēt lietas rezultātu un tādējādi būt pamats pārsūdzētā sprieduma atcelšanai. Es tādējādi ierosinu Tiesai noraidīt ceturto pamatu kā nepieņemamu vai, katrā ziņā – kā nepamatotu.

Piektais pamats – nosakot 2013. gada kritērijus, ir apgalvoti pieļauts nesamērīgs apelācijas sūdzības iesniedzēju pamattiesību aizskārums

159. Pārsūdzētā sprieduma 100.–105. punktā Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka 2013. gada kritēriji neveidoja nesamērīgu apelācijas sūdzības iesniedzēju pamattiesību aizskārumu.

160. Šķiet, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju arguments ir tāds, ka, tā kā 2013. gada kritērijos kā priekšnosacījums nebija izvirzīta saikne starp sarakstā iekļaujamām personām un kodolieroču izplatīšanas programmu, šie kritēriji ir atzīstami par nesamērīgiem. Tā kā tie ir nodarījuši nopietnu kaitējumu apelācijas sūdzības iesniedzēju reputācijai un uzņēmējdarbībai, ar šiem kritērijiem esot pieļauts nesamērīgs viņu pamattiesību ierobežojums.

161. Ierobežojošo pasākumu kontekstā Hartas 52. panta 1. punktā ir pieļauti tajā paredzēto tiesību ierobežojumi, ja, nosakot attiecīgo ierobežojumu, tiek ievērota attiecīgo pamattiesību būtība un ja, ievērojot samērīguma principu, tas ir nepieciešams un patiešām atbilst Savienības atzītiem vispārējo interešu mērķiem [101].

162. Konkrētajā lietā apelācijas sūdzības iesniedzēji nav precīzi norādījuši pamattiesības, uz kurām viņi atsaucas, kā arī nav norādījuši, kā tieši šīs tiesības apgalvoti tikušas ierobežotas vai kā citādi aizskartas.

163. Vienīgais pietiekami precīzais arguments, šķiet, ir apsvērums, uz kā pamata apelācijas sūdzības iesniedzēji apstrīd Vispārējās tiesas secinājumu, ka lietā aplūkojamie kritēriji ir nošķirami no kritērija, kas saistīts ar atbalsta sniegšanu kodolieroču izplatīšanas programmai, un tādējādi Padomei nav pienākuma pierādīt tiešu vai netiešu saikni starp personu vai vienību, kam tiek piemēroti ierobežojoši pasākumi, un kodolieroču izplatīšanu [102].

100 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 16. aprīlis, *TMK Europe* (C-143/14, EU:C:2015:236, 18. punkts). Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 277. pantā ir nostiprināts vispārējs princips, saskaņā ar kuru ikvienam lietas dalībniekam, lai panāktu pret viņu vērsta lēmuma atcelšanu, ir nodrošinātas tiesības ar blakus prasību apstrīdēt tāda tiesību akta spēkā esamību, kas ir apstrīdētā lēmuma pamatā, ja šim lietas dalībniekam *nav bijis tiesību* celt tiešu prasību pret šādu aktu saskaņā ar LESD 263. panta ceturto daļu (spriedums, 1979. gada 6. marts, *Simmenthal* /Komisija, 92/78, EU:C:1979:53, 39. punkts). Tā kā *IRISL* prasību par atcelšanu Vispārējai tiesai iesniedza 2014. gada 7. februārī, proti, trīs mēnešus un 26 dienas pēc 2013. gada kritēriju publicēšanas *Oficiālajā Vēstnesī*, tā bija nokavējusi termiņu, lai ar šo prasību apstrīdētu minētos kritērijus.

101 Šajā nozīmē skat. *Kala Naft* (69. punkts).

102 Skat. pārsūdzētā sprieduma 101. un 102. punktu.

164. Es jau iepriekš secināju, ka Padome, nosakot kritērijus, kas drīzāk ir pamatoti ar objektīviem apstākļiem vai faktiem nekā ar to personu vai vienību individuālo rīcību, kurām piemēroti līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, pēc būtības nav rīkojusies acīmredzami neatbilstoši [103].

165. Ja Tiesa man piekrīt, ka šie kritēriji ir atbilstoši izvirzītajiem mērķiem, tad nekas no lietā iesniegtajiem materiāliem neliecina par to, ka tie varētu nesamērīgi ietekmēt apelācijas sūdzības iesniedzēju pamattiesības.

166. Tieši tādēļ, ka ar 2013. gada kritērijiem *nav prezumēta* nekāda individuāla tieša vai netieša apelācijas sūdzības iesniedzēju iesaiste kodolieroču izplatīšanas programmā, viņi, visticamāk, personīgi netiks saistīti ar tādu uzvedību, kas rada risku starptautiskajam mieram un drošībai. Tā rezultātā jebkāda veida neuzticēšanās un attiecīgi apelācijas sūdzības iesniedzēju reputācijai nodarītais kaitējums, visticamāk, būs mazāks nekā gadījumā, ja persona vai vienība ir skaidri identificēta kā tāda, kas sniedz atbalstu šai programmai. Tā kā Tiesa principā ir atzinusi, ka tādu personu, pret kurām ir piemēroti līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, reputācijai nodarītais kaitējums, kā arī viņu uzņēmējdarbības brīvības un tiesību uz īpašumu ierobežošana nav atzīstami par nesamērīgiem attiecībā pret izvirzītajiem mērķiem, apelācijas sūdzības iesniedzēju arguments ir jānoraida [104].

167. Attiecībā uz pārējo es uzskatu, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju arguments neatbilst judikatūrā noteiktajam kritērijam par pietiekamu skaidrību un pamatotību [105].

168. Tādējādi es ierosinu Tiesai noraidīt piekto pamatu kā nepieņemamu vai, katrā ziņā – kā nepamatotu.

Secinājums par pirmo iebildumu

169. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu apelācijas sūdzības pirmo iebildumu apmierināt tiktāl, ciktāl tas attiecas uz ar *IRISL* saistīto kritēriju. Tā kā Vispārējā tiesa nav lēmusi šādi, tā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Apelācijas sūdzības pirmais iebildums pārējā daļā ir jānoraida.

170. Attiecīgi Tiesai ir (i) šā kritērija kontekstā jāatceļ Vispārējās tiesas 2017. gada 17. februāra spriedums apvienotajās lietās T-14/14 un T-87/14; (ii) jāatzīst ar *IRISL* saistītais kritērijs par spēkā neesošu, un (iii) jāatceļ 2013. gada atjaunotais saraksts tiktāl, ciktāl tas bija balstīts uz šo kritēriju.

Par otro iebildumu – 2013. gada atjaunotā saraksta atcelšanu

Pirmais pamats – acīmredzamas kļūdas vērtējumā, atzīstot, ka ir izpildīti sarakstā iekļaušanas kritēriji

171. Pēc sīka izvērtējuma (pārsūdzētā sprieduma 109.–165. punkts) Vispārējā tiesa ir secinājusi, ka Padome, pieņemot 2013. gada atjaunoto sarakstu un tādējādi iekļaujot apelācijas sūdzības iesniedzēju vārdus lietā aplūkotajos sarakstos, nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā.

103 Lai aplūkotu vispārīgus apsvērumus par šo jautājumu, skat. iepriekš šo secinājumu 71. un nākamos punktus. Secinājumu 78. punktā šis jautājums ir izvērtēts vairāk saistībā ar pirmo minēto kritēriju, savukārt secinājumu 82. un 83. punktā šis jautājums tiek vērtēts attiecībā pret otro kritēriju.

104 Saistībā ar reputāciju skat. spriedumu, 2016. gada 7. aprīlis, *Central Bank of Iran*/Padome (C-266/15 P, EU:C:2016:208, 53. un 54. punkts); saistībā ar uzņēmējdarbību skat. spriedumu, 2016. gada 12. maijs, *Bank of Industry and Mine*/Padome (C-358/15 P, nav publicēts, EU:C:2016:338, 55.–57. punkts).

105 Skat. iepriekš šo secinājumu 50. punktu.

172. Savā pirmajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka uz 2013. gada atjaunotā saraksta pamata Padome pret viņiem ir piemērojusi līdzekļu iesaldēšanas pasākumus, nepārliecinoties par to, vai viņi ir iesaistīti kodolieroču izplatīšanas programmā un vai viņiem pašiem bija kāda "esoša vai nākamībā iespējama saikne" ar šo programmu. Apelācijas sūdzības iesniedzēji noliedz, ka viņiem būtu bijusi jebkāda saikne ar šo programmu, kā arī kritizē Vispārējo tiesu par to, ka tā ir izdarījusi vairākus nepareizus faktu konstatējumus. Šajā saistībā apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka Vispārējā tiesa nav pareizi novērtējusi pierādījuma spēku liecībām, kuras šajā tiesā iesniegtas kopā ar prasību. Viņi piebilst, ka *IRISL* atkārtota iekļaušana sarakstā ir prettiesiska, jo, ņemot vērā, ka nebija ziņu par jauniem faktiem, tā tika veikta uz to pašu faktu pamata, uz kuriem Padome balstījās, pieņemot 2010. gada sarakstu. *IRISL* piedēvētā rīcība nebija pietiekami nesena, lai pamatotu tā iekļaušanu sarakstā.

173. Neviens no šiem argumentiem mani nepārliecina.

174. Pirmkārt, Tiesa saistībā ar kritēriju par atrašanos "īpašumā vai kontrolē" ir lēmusi, ka līdzekļu iesaldēšanas pasākumu piemērošana "nav jāpamato ar to, ka piederošā vai kontrolētā vienība *pati piedalās* šajās izplatīšanas darbībās" un tādējādi šis kritērijs norāda uz to, ka Padome var "iesaldēt šādas vienības līdzekļus, *nepārbaudot*, vai tā pati piedalās kodolieroču izplatīšanā" [106].

175. Šo judikatūru var attiecināt uz citiem kritērijiem, kuri ir balstīti drīzāk uz objektīviem apstākļiem nekā uz personu, pret kurām piemēroti ierobežojošie pasākumi, individuālo rīcību. Attiecīgi jāsecina, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

176. Otrkārt, tiktāl, ciktāl apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka viņi nekad nav snieguši atbalstu kodolieroču izplatīšanas programmai, viņi faktiski pieprasa faktu atkārtotu izvērtēšanu, vienlaikus nenorādot, ka Vispārējā tiesa būtu izkropļojusi tai iesniegtos pierādījumus.

177. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Vispārējā tiesa ir vienīgā instance, kas ir tiesīga konstatēt faktus, izņemot gadījumus, kad šo konstatējumu materiālā neprecizitāte izriet no šai tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, kā arī veikt šo faktu vērtējumu. Izņemot gadījumu, kad šī tiesa ir sagrozījusi tai iesniegtos pierādījumus, faktu novērtējums nav tiesību jautājums, kas ir pakļauts Savienības Tiesas kontrolei [107]. Šis arguments tādējādi ir noraidāms kā nepieņemams.

178. Treškārt, tiktāl, ciktāl apelācijas sūdzības iesniedzēji nepiekrīt Vispārējās tiesas konstatējumiem par konkrētu liecību pierādījuma spēku, no Tiesas judikatūras var skaidri secināt, ka pierādījumu jomā piemērojamo normu apgalvota neievērošana ir tiesību jautājums, kas apelācijas tiesvedības stadijā ir pieņemams [108].

179. Vispārējā tiesa ir ņēmusi vērā faktu, ka šīs liecības ir sniegušas personas, kuras bija nodarbinātas *IRISL* un pildīja vadības funkcijas. Tiesa lēma, ka šo personu liecības tādējādi ir pielīdzināmas paša *IRISL* paziņojumiem, it īpaši tādēļ, ka liecības tika sniegtas pēc *IRISL* pieprasījuma saistībā ar viņu iesniegto prasību šajā tiesā un šajā nolūkā arī adresētas šai tiesai.

180. Tādējādi Vispārējā tiesa ir pareizi piemērojusi judikatūru, saskaņā ar kuru dokumentā ietvertās informācijas ticamība un patiesums ir jāpārbauda, ņemot vērā it īpaši dokumenta izcelsmi, tā sagatavošanas apstākļus un adresātu, un pārliecinoties, vai pēc satura iesniegtie pierādījumi šķiet saprātīgi un uzticami [109]. Apelācijas sūdzības iesniedzēju arguments tādējādi ir noraidāms kā nepamatots.

106 Skat. *Melli Bank* (40. un 41. punkts) (mans izcēlums).

107 Skat. spriedumu, 2015. gada 5. marts, *Ezz* u.c./Padome (C-220/14 P, EU:C:2015:147, 77. punkts).

108 Skat. tostarp spriedumu, *Bertelsmann* un *Sony Corporation of America/Impala* (C-413/06 P, EU:C:2008:392, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).

109 Skat. spriedumu, 2013. gada 26. septembris, *Centrotherm Systemtechnik/OHIM* un *centrotherm Clean Solutions* (C-610/11 P, EU:C:2013:593, 39. punkts).

181. Ceturtkārt, kā to pareizi norādījuši apelācijas sūdzības iesniedzēji, šķiet, ka pamatojums 2013. gadā veiktajai atkārtotajai iekļaušanai sarakstā būtībā ir identisks Padomes norādītajam pamatojumam, kad tā apelācijas sūdzības iesniedzējus iekļāva sarakstā 2010. gadā.

182. Tomēr šis apstāklis nav svarīgs. Man nenāk prātā neviena Savienības tiesību norma vai tiesību princips, kas pēc tam, kad Padome bija pieņēmusi lēmumu saglabāt ierobežojošos pasākumus, varētu to atturēt pamatoties uz tiem pašiem faktiem, uz kuriem tā pamatojās, izstrādājot sākotnējo sarakstu. Padomei nav pienākuma sniegt jaunus faktus tikmēr, kamēr fakti, kuri bija pamatā sākotnējai iekļaušanai sarakstā, ir aktuāli un pietiekami, lai attiecīgo personu saglabātu šajā sarakstā [110].

183. Padomes piemērotie ierobežojošie pasākumi, kas noteikti nolūkā nodrošināt pretdarbību ar starptautisko terorismu saistītiem riskiem vai īpašām situācijām trešajās valstīs, parasti tiek regulāri pārskatīti. Ja Padome sarakstā saglabāšanas nolūkos nekādā gadījumā nevarētu pamatoties uz tiem pašiem faktiem, uz kuriem tā pamatojās iepriekš, tad tā lielā daļā gadījumu nevarētu turpināt saglabāt sarakstā attiecīgās personas un vienības.

184. Tas, vai 2013. gadā veiktā iekļaušana sarakstā bija likumīga, ir atkarīgs no tā, vai Padome bija pietiekami pierādījusi faktus, kuri bija šo sarakstu pamatā, un vai tie atbilda objektīvajiem kritērijiem, kuri noteikti 2013. gada kritērijos.

185. Tādējādi Vispārējā tiesa nav pieļāvusi nekādu kļūdu tiesību piemērošanā, apsverot, ka Drošības padomes rezolūciju pārkāpšanas kritērijs pēc savas būtības paredz, ka atkārtotai iekļaušanai sarakstā ir jābūt pamatotai ar rīcību, kas veikta pirms dienas, kad veikta atkārtota iekļaušana [111]. Tāpat Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, izvērtējot, pirmkārt, vai *IRISL* patiešām ir pārkāpis Drošības padomes rezolūciju 1747 (2007) [112] un, otrkārt, vai pārējie apelācijas sūdzības iesniedzēji bija *IRISL* īpašumā vai kontrolē un rīkojās tā vārdā vai sniedza tam būtiskus pakalpojumus [113].

186. Piektkārt, Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, norādot, ka 2013. gadā veiktās atkārtotās iekļaušanas sarakstā nolūkos Padomei bija tiesības pamatoties uz notikumiem, kas bija risinājušies četrus gadus iepriekš, proti, 2009. gadā, jo tie bija pietiekami neseni [114].

187. Es secinu, ka pirmais pamats ir jānoraida.

Otrais pamats – apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesību uz aizstāvību aizskārums procedūrā, kuras rezultātā viņi atkārtoti tika iekļauti sarakstā

188. Pārsūdzētā sprieduma 166.–181. punktā Vispārējā tiesa nolēma, ka Padome nav aizskārusi apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesības uz aizstāvību procedūrā, kas notika pirms 2013. gada atjaunotā saraksta pieņemšanas.

189. Otrajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka Vispārējā tiesa, neatzīstot, ka Padome ir aizskārusi viņu tiesības tikt uzklausītiem pirms 2013. gada atjaunotā saraksta pieņemšanas, ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Padome teorētiski neesot varējusi ņemt vērā viņu apsvērumus, jo tā bija izlēmusi par labu *IRISL* atkārtotai iekļaušanai sarakstā vēl ilgi pirms tam, kad tā noteica 2013. gada

110 Atkarībā no konkrētās lietas apstākļiem Padomei dažreiz, bet ne obligāti vienmēr var būt pienākums sniegt jaunus pierādījumus. Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, Padome/*LTTE* (C-599/14 P, EU:C:2017:583, 52.–54. punkts).

111 Skat. pārsūdzētā sprieduma 117. punktu.

112 Skat. pārsūdzētā sprieduma 116.–132. punktu.

113 Skat. pārsūdzētā sprieduma 135.–164. punktu.

114 Skat. pārsūdzētā sprieduma 117. punktu. Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 18. jūlijs, Komisija u.c./*Kadi* (C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 156. punkts).

kritērijus, un pirms tā bija saņēmusi *IRISL* piezīmes par Padomes vēstuli, ar kuru *IRISL* tika informēts par Padomes nodomu to atkārtoti iekļaut sarakstā. Tāpat Padome 2013. gada atjaunoto sarakstu esot pieņēmusi vēl pirms atbildes uz apelācijas sūdzības iesniedzēju piezīmēm sniegšanas un, pirms viņiem tika iesniegti dokumenti, ar kuriem pamatoti šie pasākumi.

190. Pirmkārt, svarīgs apstāklis, lai izvērtētu, vai Padome ir ievērojusi apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesības tikt uzklausītiem, ir 2013. gada atjaunotā saraksta pieņemšanas diena. Apelācijas sūdzības iesniedzēju arguments, ar kuru tiek veikta atsauce uz hipotētisku brīdi, kad Padome šķietami "izlēma" noteikt 2013. gada kritērijus un pieņemt 2013. gada atjaunoto sarakstu, ir balstīts uz nepamatotiem apgalvojumiem un kā tāds ir jānoraida.

191. Otrkārt, atbilstoši judikatūrai Padomei, pieņemot tiesību aktu, ar kuru personai vai vienībai ir noteikti ierobežojoši pasākumi, ciktāl iespējams, vai nu šī akta pieņemšanas brīdī, vai vismaz, cik drīz vien iespējams, pēc tā pieņemšanas attiecīgajai personai vai struktūrai ir jāpaziņo šo aktu pamatojums, lai šīs personas vai struktūras varētu izmantot savas apstrīdēšanas tiesības [115]. Jo sevišķi saistībā ar lēmuma pieņemšanu par personas vārda vai vienības nosaukuma saglabāšanu to personu un vienību sarakstā, kam piemēro ierobežojošus pasākumus, Padomei ir jāievēro šādas personas vai vienības tiesības tikt iepriekš uzklausītai, ja lēmumā par tās vārda vai nosaukuma iekļaušanas sarakstā paturēšanu spēkā Padome attiecībā pret to konstatē jaunus apstākļus, proti, apstākļus, kuri nav ietverti sākotnējā lēmumā par tās vārda vai nosaukuma iekļaušanu šajā sarakstā [116].

192. Vispārējā tiesa, analizējot to vēstuļu saturu, kuras Padome un apelācijas sūdzības iesniedzēji bija sūtījuši viens otram, konstatēja, ka Padome pirms 2013. gada atjaunotā saraksta pieņemšanas ir sniegusi pamatojumu, kas pēc būtības bija identisks pamatojumam, par kuru apelācijas sūdzības iesniedzējiem tika paziņots saistībā ar viņu sākotnējo iekļaušanu sarakstā 2010. gadā, un ka paziņojums atbilda visām no judikatūras izrietošajām prasībām [117].

193. Noslēgumā ir jānorāda, ka, pretēji apelācijas sūdzības iesniedzēju apgalvotajam, Padomei nav pienākuma sniegt atbildi uz ieinteresētās personas piezīmēm par Padomes vēstuli, ar kuru tā tiek informēta par nodomu šo personu iekļaut sarakstā un ar kuru tai tiek paziņots sarakstā iekļaušanas pamatojums, pirms šo ierobežojošo pasākumu noteikšanas.

194. Es secinu, ka otrais pamats ir jānoraida.

Trešais pamats – **res judicata**, *tiesiskās noteiktības, tiesiskās paļāvības aizsardzības un* **ne bis in idem** *principu, kā arī tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību pārkāpums*

195. Pārsūdzētā sprieduma 183.–199. punktā Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka, pieņemot 2013. gada atjaunoto sarakstu, Padome nav pārkāpusi *res judicata*, tiesiskās noteiktības, tiesiskās paļāvības aizsardzības un *ne bis in idem* principus vai apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.

196. Šā pamata atbalstam apelācijas sūdzības iesniedzēji ir izvirzījuši tikai vienu argumentu. Viņi norāda, ka Padome, atkārtoti iekļaujot viņus sarakstā 2013. gadā un pamatojoties uz tiem pašiem faktiem, kas bija pamatā viņu iekļaušanai 2010. gada sarakstā, kas ir atcelts ar Vispārējās tiesas 2013. gada spriedumu, ir pārkāpusi minētos principus.

115 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 16. novembris, *Bank Melli Iran*/Padome (C-548/09 P, EU:C:2011:735, 47. punkts un tajā minētā judikatūra).

116 Skat. spriedumu, 2015. gada 18. jūnijs, *Ipatau*/Padome (C-535/14 P, EU:C:2015:407, 26. punkts). Lai arī šī judikatūra drīzāk attiecas uz ierobežojošo pasākumu *saglabāšanu*, nevis *sākotnējo iekļaušanu sarakstā*, tā ir piemērojama šajā lietā, jo ar 2013. gada atjaunoto sarakstu Padome saglabāja iepriekš noteiktos ierobežojošos pasākumus, lai arī attiecībā pret trīs apelācijas sūdzības iesniedzējiem (*IRISL*, *Irano Misr Shipping Co*. un *Rahbaran Omid Darya Ship Management Co*.) tas tika izdarīts uz jaunu kritēriju pamata.

117 Skat. pārsūdzētā sprieduma 170.–180. punktu.

197. Padome patiešām ir balstījusies uz to pašu faktisko bāzi, gan iekļaujot apelācijas sūdzības iesniedzējus 2010. gada sarakstā, gan viņus atkārtoti iekļaujot sarakstā 2013. gadā. Turklāt *IRISL*, *Irano Misr Shipping Co.* un *Rahbaran Omid Darya Ship Management Co.* sarakstā tika iekļauti uz jaunpieņemto kritēriju pamata, bet pārējie apelācijas sūdzības iesniedzēji sarakstā otrreiz tika iekļauti, pamatojoties uz kritērijiem, kas bija identiski 2010. gada iekļaušanas kritērijiem [118].

198. Iepriekš šajos secinājumos esmu jau norādījusi, ka *ne bis in idem* princips ierobežojošo pasākumu kontekstā nav piemērojams [119]. Es tāpat esmu secinājusi, ka *res judicata* princips konkrētajā gadījumā neliedz Padomei pamatoties uz tiem pašiem kritērijiem [120] un ka līdzekļu iesaldēšanas pasākumu piemērošanas kritēriju pašsaprotams elements ir atsaukšanās uz pagātnes rīcību vai pagātnes situāciju [121].

199. Pilnības labad piebildīšu, ka saskaņā ar principu *tempus regit actum* Savienības tiesu veiktā pārbaude tiesā par 2013. gada atjaunotā saraksta tiesiskumu ietver pārbaudi par to, vai 2013. gada 26. novembrī fakti, uz kuriem balstījās Padome, bija pietiekami juridiski pamatoti, lai pieņemtu 2013. gada atjaunoto sarakstu [122].

200. Apstāklis, ka 2010. gada 26. jūlijā 2010. gada saraksta pieņemšanas nolūkos Padome nesekmīgi pamatojās uz attiecīgiem faktiem, pats par sevi Padomi neierobežo pamatoties uz šiem pašiem faktiem 2013. gada 26. novembrī, lai, pamatojoties uz 2013. gada kritērijiem, atkārtoti iekļautu sarakstā apelācijas sūdzības iesniedzējus.

201. Tāpat arī KĀDP kontekstā noteikto pasākumu pašsaprotams elements ir to periodiska pārskatīšana un tas, ka tie var tikt piemēroti atkārtoti arī nākamajos periodos. Tas it īpaši ir attiecināms uz gadījumiem, kad, neraugoties uz iepriekš piemērotajiem ierobežojošajiem pasākumiem, ģeopolitiskā situācija *nav mainījusies* vai, pēc neilgiem uzlabojumiem – mainījusies tādā virzienā, kas ir pretējs izvirzītajiem mērķiem.

202. Pirmajā gadījumā Padomei ir jāļauj *turpināt* piemērot nepieciešamos pasākumus arī tad, ja situācija nav mainījusies, ievērojot, ka fakti, kas ir pamats ierobežojošo pasākumu saglabāšanai, šo pasākumu pieņemšanas brīdī vēl joprojām pamato to piemērošanu [123], jo sevišķi – ka šie fakti ir pietiekami neseni [124]. Otrajā gadījumā Padomei ir jābūt spējīgai atjaunot kritērijus un iepriekš atceltos vai uz laiku apturētos līdzekļu iesaldēšanas pasākumus, neraugoties uz to, vai vienību stāvoklis šajā laika periodā ir mainījies.

203. Šajā gadījumā 2013. gada atjaunotā saraksta mērķis bija turpināt izdarīt spiedienu uz Irānu un pastiprināt šo spiedienu tieši tādēļ, ka līdz tam piemērotie pasākumi bija izrādījušies neefektīvi.

204. Ja Padome nevarētu turpināt piemērot līdzekļu iesaldēšanas pasākumus pret sarakstā jau iekļautām personām situācijā, kad attiecīgo personu tiesiskā un faktiskā situācija ir būtiski negatīvi mainījusies vai kad Padomei ir kļuvuši zināmi jauni pierādījumi, būtu jāatzīst, ka Padomes tiesības tiktu patvaļīgi un nepamatoti ierobežotas.

118 Skat. iepriekš 78. zemsvītras piezīmi.

119 Skat. iepriekš šo secinājumu 107. un nākamos punktus.

120 Skat. iepriekš šo secinājumu 93. un nākamos punktus.

121 Skat. iepriekš šo secinājumu 117.–128. punktu.

122 Saistībā ar pārbaudes tiesā standartu, vērtējot akta tiesiskumu pēc būtības, skat. spriedumu, 2013. gada 18. jūlijs, Komisija u.c./*Kadi* (C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 119. punkts).

123 Skat. spriedumu, 2012. gada 15. novembris, *Al-Aqsa*/Padome un Nīderlande/*Al-Aqsa* (C-539/10 P un C-550/10 P, EU:C:2012:711, 82. punkts).

124 Skat. iepriekš 114. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru.

205. 2010. gada saraksts tika atcelts formālu trūkumu dēļ [125]. Šādā kontekstā Vispārējās tiesas 2013. gada spriedums, kas aplūkots gan *res judicata* principa, gan LESD 266. panta aspektā, *per se* nav šķērslis atkārtotai iekļaušanai sarakstā [126]. Vispārējā tiesa ir pareizi norādījusi, ka tas, ka kāds akts ir ticis atcelts formas vai procesuālu trūkumu dēļ, nekādi neierobežo iestādes, kas pieņēmusi šo tiesību aktu, tiesības pieņemt jaunu aktu, pamatojoties uz tiem pašiem tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem, kas bija pamatā atceltajam aktam, šajā gadījumā ievērojot attiecīgos noteikumus par formu un procedūru, kuru neievērošana bija pamats akta atcelšanai, kā arī ievērojot, lai tiktu pienācīgi aizsargāta saistīto personu tiesiskā paļāvība [127]. Lēmums par atkārtotu iekļaušanu, kas pieņemts, izmantojot to pašu pamatojumu kā tas, kas izmantots pirmajai iekļaušanai, var būt pietiekams, lai pamatotu minēto iekļaušanu, ciktāl Padomes sniegtie pierādījumi ir juridiski pietiekams pamatojums [128].

206. Jau iepriekš šajos secinājumos es esmu norādījusi, ka fakts, ka atkārtotas iekļaušanas sarakstā dēļ var tikt atjaunoti līdzekļu iesaldēšanas pasākumi, neraugoties uz šo iepriekš noteikto pasākumu atcelšanu, pats par sevi neietekmē apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību [129].

207. Tāpat Padomei ir tiesības pēc vēlāk veiktas pārskatīšanas uzskatīt, ka tie paši fakti atbilst kritērijam, kas atšķiras no tā kritērija, uz kuru Padome balstījās iepriekš, un kas tādējādi pamato līdzekļu iesaldēšanas pasākumu piemērošanu no jauna, balstoties jau uz šo jauno pamatu [130]. Šajā ziņā ir jānorāda, ka ir pietiekami, ja ir pamatots vismaz viens no apsvērumiem, kurš tiek uzskatīts par pašu par sevi pietiekamu šā paša lēmuma pamatojumam [131].

208. Tādējādi es secinu, ka Vispārējā tiesa, pārsūdzētā sprieduma 189. punktā izdarot attiecīgo secinājumu, nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Tādēļ apelācijas sūdzības iesniedzēju arguments, ka 2013. gada atjaunotais saraksts ir prettiesisks, jo tas tika pieņemts uz to pašu kritēriju pamata un/vai pamatojoties uz tiem pašiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem kā 2010. gada saraksts, nav atbalstāms.

209. Pārējie apelācijas sūdzības iesniedzēju argumenti ir abstrakti paziņojumi par pamatiem un tādējādi neatbilst pieņemamības nosacījumiem [132]. Es tādējādi secinu, ka trešais pamats ir noraidāms.

125 Skat. manu analīzi par Vispārējās tiesas 2013. gada sprieduma sekām šo secinājumu 103.–106. punktā. Situācija tātad ir pēc būtības atšķirīga no tās situācijas, kuru ģenerāladvokāts J. Tančevs [*E. Tanchev*] analizēja savos secinājumos lietā *National Iranian Tanker Company*/Padome (C-600/16 P, EU:C:2018:227, 96.–102. punkts).

126 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 3. septembris, *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija (C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461, 374. punkts).

127 Šajā nozīmē skat. 2008. gada 23. oktobra spriedumu *People's Mojahedin Organization of Iran*/Padome (T-256/07, EU:T:2008:461, 75. punkts, nav pārsūdzēts), kur Vispārējā tiesa atsaucas uz 2006. gada 12. decembra sprieduma *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran*/Padome (T-228/02, EU:T:2006:384) 65. punktu, ar kuru Vispārējā tiesa atcēla iepriekš veikto attiecīgās vienības iekļaušanu sarakstā.

128 Skat. spriedumus, 2014. gada 13. novembris, *Hamcho* un *Hamcho International*/Padome (T-43/12, nav publicēts, EU:T:2014:946, 108. punkts), nav pārsūdzēts, un 2016. gada 26. oktobris, *Hamcho* un *Hamcho International*/Padome (T-153/15, EU:T:2016:630, 66. punkts), nav pārsūdzēts.

129 Skat. iepriekš šo secinājumu 140. un 141. punktu.

130 Skat. pēc analoģijas spriedumu, 2003. gada 6. marts, *Interporc*/Komisija (C-41/00 P, EU:C:2003:125, 31. punkts). Minētais izriet no fakta, ka atceltais akts tiek izslēgts no tiesību sistēmas un šā akta sagatavotājs atgriežas iepriekšējā situācijā, proti, ir jāpieņem akts, kas aizstās atcelto aktu.

131 Skat. spriedumu, 2013. gada 18. jūlijs, Komisija u.c./*Kadi* (C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 119. punkts). Skat. arī spriedumu, 2017. gada 14. marts, *Bank Tejarat*/Padome (T-346/15, nav publicēts, EU:T:2017:164, 38. punkts).

132 Skat. iepriekš šo secinājumu 50. punktu.

Ceturtais pamats – samērīguma principa pārkāpums

210. Lai atbalstītu savu ceturto pamatu par apgalvoto samērīguma principa pārkāpumu, apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka Vispārējā tiesa nav vērtējusi, vai apelācijas sūdzības iesniedzēju iekļaušana sarakstā bija samērīga attiecībā pret konkrētajiem mērķiem. Viņi norāda, ka viņu iekļaušana sarakstā ir nesamērīga, jo tā nav pamatota ar rīcību, kas saistīta ar kodolieroču izplatīšanas programmu vai jebkādu saikni ar Irānas valdību. Tāpat, šķiet, viņi šo iemeslu dēļ apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir kļūdījusies, pārsūdzētā sprieduma 209. punktā norādot, ka ietekme uz viņu reputāciju un uzņēmējdarbību nebija nesamērīga.

211. Neviens no šiem argumentiem mani nepārliecina.

212. Vispārējā tiesa ir pareizi atsaukusies uz pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru samērīguma princips pieprasa, lai līdzekļi, kurus pielieto, īstenojot Savienības tiesību normu, būtu atbilstoši ar attiecīgo tiesisko regulējumu sasniedzamo leģitīmo mērķu īstenošanai un nepārsniegtu to, kas ir nepieciešams, lai tos sasniegtu [133].

213. Lai rūpīgi izvērtētu līdzekļu iesaldēšanas pasākumu samērīgumu, ir svarīgi paturēt prātā to mērķi un kontekstu, kādā tie tikuši noteikti.

214. Iepriekš šajos secinājumos esmu jau izskatījusi šajā lietā aplūkoto pasākumu mērķus [134].

215. Attiecībā uz šo pasākumu kontekstu ir jānorāda, ka tie ir daļa no Savienības atbildes uz daudzajiem Starptautiskās Atomenerģijas aģentūras ziņojumiem un daudzajām Drošības padomes rezolūcijām. Pasākumiem bija progresīvs raksturs. Katrs nākamais pasākums bija pamatots ar atsauci uz iepriekš veikto pasākumu neizdošanos. No šīs pieejas, kuras pamatā ir tiesībām nodarītā kaitējuma pakāpeniska palielināšana, ņemot vērā veikto pasākumu efektivitāti, izriet, ka šie pasākumi principiāli ir samērīgi [135].

216. Tāpat šajos secinājumos es esmu izskatījusi arī pasākumu ietekmi uz apelācijas sūdzības iesniedzēju reputāciju un uzņēmējdarbību [136].

217. Pretēji apelācijas sūdzības iesniedzēju apgalvojumiem, Vispārējā tiesa katru no šiem elementiem ir rūpīgi izvērtējusi [137].

218. Apelācijas sūdzības iesniedzēji nav izvirzījuši nevienu argumentu, ar ko varētu tikt pierādīts, ka, ņemot vērā viņu īpašo situāciju vai īpatnības, lietā aplūkotie līdzekļu iesaldēšanas pasākumi viņus ir ietekmējuši nesamērīgi, un tādējādi iepriekš 215. punktā norādītā judikatūra ir nošķirama no šīs lietas un attiecībā uz viņiem nav piemērojama.

133 Skat. spriedumu, 2012. gada 15. novembris, *Al-Aqsa*/Padome un Nīderlande/*Al-Aqsa* (C-539/10 P un C-550/10 P, EU:C:2012:711, 122. punkts).

134 Skat. iepriekš šo secinājumu 67. un 68. punktu.

135 Skat. *Kala Naft* (126. punkts).

136 Skat. iepriekš šo secinājumu 159. un nākamos punktus.

137 Saistībā ar pasākumu *kontekstu* skat. pārsūdzētā sprieduma 63., 66. un 67. punktu; saistībā ar pasākumu izvirzītajiem *mērķiem* skat. 68.–71. punktu, kā arī 74.–76. punktu; saistībā ar samērīguma principu vispārīgi skat. 72., 73. un 77. punktu, un, galu galā, saistībā ar pasākumu šķietamo nesamērīgo ietekmi uz apelācijas sūdzības iesniedzēju īpašumu un uzņēmējdarbību skat. pārsūdzētā sprieduma 204.–210. punktu.

219. Noslēgumā vēlos norādīt, ka es jau iepriekš esmu secinājusi, ka Padome rīkojās likumīgi, nosakot sarakstā iekļaušanas kritērijus, kuri neparedzēja tiešu saikni starp apelācijas sūdzības iesniedzējiem un kodolieroču izplatīšanas programmu vai Irānas valdību [138]. Piemērojot šādus kritērijus, Padomei tātad pēc definīcijas nebija jāpārbauda, vai attiecīgā persona vai vienība pati sekmē tos riskus, pret kuriem šie kritēriji ir vērsti [139]. Vispārējai tiesai tādējādi nevar pārmest, ka tā 2013. gada atjaunotā saraksta tiesiskuma pārbaudi ir ierobežojusi līdz objektīvai analīzei par to, vai apelācijas sūdzības iesniedzēji atbilst noteiktajiem kritērijiem.

220. Es secinu, ka ceturtais pamats ir jānoraida.

221. Attiecīgi apelācijas sūdzības otrais iebildums ir jānoraida pilnībā.

Par tiesāšanās izdevumiem

222. Ņemot vērā iepriekšminēto, es uzskatu, ka Tiesai ir jāatzīst pirmais iebildums saistībā ar 2013. gada kritērijos paredzēto, ar *IRISL* saistīto kritēriju. Attiecīgi 2013. gada atjaunotais saraksts ir jāatceļ tiktāl, ciktāl tas skar 10 sabiedrības.

223. Tādējādi saskaņā ar Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktu, skatot to kopsakarā ar Tiesas Reglamenta 184. panta 1. punktu, *IRISL* ir atzīstams par lietas dalībnieku, kuram spriedums ir nelabvēlīgs un tādējādi tam pašam ir jāsedz savi tiesāšanās izdevumi. Pārējie apelācijas sūdzības iesniedzēji šo tiesību normu izpratnē ir lietas dalībnieki, kuriem spriedums ir labvēlīgs.

224. Padomei spriedums ir labvēlīgs saistībā ar *IRISL*, bet nelabvēlīgs saistībā ar pārējām 10 sabiedrībām. Es ierosinu saskaņā ar Tiesas Reglamenta 138. panta 1. un 3. punktu, skatot to kopsakarā ar Tiesas Reglamenta 184. panta 1. punktu, Padomei uzlikt pienākumu papildus 10 sabiedrību tiesāšanās izdevumiem segt pašai savus tiesāšanās izdevumus.

225. Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 140. panta 1. punktu, skatot to kopsakarā ar tā 184. panta 1. punktu, Komisijai, kura iestājusies lietā Padomes atbalstam, savi tiesāšanās izdevumi ir jāsedz pašai.

Secinājumi

226. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai:

– apmierināt pirmo iebildumu saistībā ar kritēriju, kurā ir norādīta atsauce uz personām un vienībām, kuras (i) ir *IRISL* īpašumā vai kontrolē; (ii) rīkojas *IRISL* vārdā, vai (iii) sniedz būtiskus pakalpojumus *IRISL*, un kurš ir norādīts Lēmuma 2010/413 20. panta 1. punkta b) apakšpunktā un Regulas Nr. 267/2012 23. panta 2. punkta e) apakšpunktā;

– šajā aspektā atcelt Vispārējās tiesas 2017. gada 17. februāra spriedumu apvienotajās lietās T-14/14 un T-87/14;

– atzīt šo kritēriju par spēkā neesošu;

138 Skat. iepriekš šo secinājumu 174. un 175. punktu.

139 Šajā nozīmē skat. pēc analoģijas sprieduma *Melli Bank* 77.–80. punktu, kur Tiesa uzsvēra, ka Vispārējā tiesa, izlemjot veikt *papildu pārbaudi* par to, vai "tādēļ, ka [vienība, kas atbilst nosacījumiem par atrašanos īpašumā,] pieder [mātessabiedrībai], pastāvēja vērā ņemama iespējamība, ka tā varētu izvairīties no to pasākumu ietekmes, kas noteikti attiecībā uz tās mātessabiedrību", ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

– atcelt Padomes Lēmumu 2013/685/KĀDP (2013. gada 26. novembris), ar kuru groza Lēmumu 2010/413/KĀDP un Padomes Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1203/2013 (2013. gada 26. novembris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 267/2012, tiktāl, ciktāl tas skar citus apelācijas sūdzības iesniedzējus, izņemot *Islamic Republic of Iran Shipping Lines*;

– apelācijas sūdzību pārējā daļā noraidīt kā nepamatotu;

– piespriest *Islamic Republic of Iran Shipping Lines* segt savus tiesāšanās izdevumus pašam;

– piespriest Padomei segt savus tiesāšanās izdevumus pašai un segt apelācijas sūdzības iesniedzēju, izņemot *Islamic Republic of Iran Shipping Lines*, tiesāšanās izdevumus, kā arī

– piespriest Komisijai segt savus tiesāšanās izdevumus pašai.